Ord-lista på lätt svenska

Förord till den elektroniska utgåvan

Under arbete...

ORD-LISTA

på lätt svenska

ORD-LISTA

på lätt svenska

I den här ordlistan finns 2 137 ord. Det är ord som kanske är svåra, när man ska läsa en svensk tidning. I tidningen "på lätt svenska" (se sidan 2) finns varje vecka en ordlista på sista sidan. Där står det, vad de svåra orden i veckans tidning betyder. Men ibland är det många svåra ord. Då får alla inte plats. Därför har vi gjort den här ordlistan. Du kanske hittar ordet här, om det inte finns i ordlistan i tidningen.

Prenumererar du på "på lätt svenska"? Då får du den här ordlistan gratis.

Går du på en svensk-kurs och läser "på lätt svenska" där? Då kan du kanske få ordlistan gratis. Läser du inte "på lätt svenska"? Då kan du köpa ordlistan. Den kostar 3 kronor.

Vi ska försöka göra en ny sådan här ordlista varje år. Då är den alltid aktuell. Och då kanske vi också kan göra den bättre vaije gång.

Därför vill vi gärna ha kontakt med dig som använder ordlistan. Är det något som är dåligt och som vi kan göra bättre nästa år? Skriv då till oss!

Vi tackar dig i förväg!

Redaktionen

De som hjälpte till att göra ordlistan:

Agnete Hjorth, Roland Koessler, Christian Norman, Agneta Petterson, Maria Reuterskiöld, Åse Tiegs, Anne-Marie Vyth.

Invandrar-tidningen "På lätt svenska" kommer varje vecka. Den har 8 sidor. Där kan du läsa de viktigaste nyheterna. Du får information om arbete, skola och kurser, sjuk-vård, sociala frågor, skatter och mycket annat.

I tidningen finns också berättelser och intervjuer med invandrare och en sida där invandrare själva skriver om sådant, som de tycker är bra eller dåligt.

Invandrar-tidningen får cirka 1 500 brev med frågor från läsarna varje år. Alla som frågar får svar direkt hem. En del av frågorna och svaren kommer också i tidningen.

Det finns kors-ord och andra övningar, där du själv kan träna svenska språket.

På sista sidan finns en ord-lista. Den hjälper dig att förstå svåra ord. Staten ger pengar till Invandrartidningen men inget politiskt parti bestämmer, vad som ska stå där.

Invandrartidningen "på lätt svenska" kostar 15 kronor för ett år (45 nummer). Du får prova tidningen gratis i 8 veckor!

En gång i veckan kommer Invandrartidningen också på finska (**Viikkoviesti**), på grekiska (**Plirofories**), på italienska (**L'Informazione**), på serbokroatiska (**Naše novine**) och på tyska (**Wochenspiegel**).

Där kan du på ditt eget språk få information om Sverige. Där finns också brev-frågor med svar, intervjuer, reportage och korta nyheter från ditt hem-land. Viikkoviesti och Naše novine har ibland fyra extra sidor just för de finska och jugoslaviska läsarna.

Priset för invandrartidningen på ett språk ett år är 15 kr. Du får den först gratis på prov i åtta veckor.

En gång i månaden kommer Invandrartidningen **Information** på arabiska, engelska, franska, polska, spanska, tjeckiska och turkiska. Den ger dig kort information om Sverige. Den är gratis, men du måste beställa den.

Adress: Invandrartidningen, Box 1406, 111 84 Stockholm.

Tel. 08/23 05 70.**A**

ABF Arbetarnas Bildningsförbund, det äldsta studieförbundet i Sverige.

AGS (avtals-gruppsjukförsäkring) = en sjukförsäkring, som ger arbetare extra sjukpenning vid sjukdom eller olycksfall, om de är sjuka mer än 30 dagar. Arbetsgivaren betalar avgiften för den här försäkringen.

AMS = Arbetsmarknadsstyrelsen. Det är en central myndighet* för arbetsmarknads-frågor. Arbetsförmedlingen är den lokala myndigheten.

AMU-kurs En person, som är arbetslös* eller har svårt att få arbete, kan få *a*rbets*m*arknads*-*u*tbildning (AMU-kurs) och lära sig ett nytt arbete.

ASEA = Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget (Sveriges största elektro-tekniska fabrik).

ATP = Allmän Tilläggs-Pension. När man arbetar, betalar arbetsgivaren en avgift till ATP. Då får man pension (= pengar) när man inte kan arbeta, t.ex. när man är gammal.

abonnent -en -er Han är telefon-abonnent = han har telefon och betalar telefon-avgift fyra gånger om året.

abort -en -er En kvinna väntar barn. Men hon kan och/eller vill inte föda (få) barnet. En läkare kan göra abort = ta bort fostret, så att kvinnan inte behöver* föda det.

ackord -et - Bo arbetar på ackord. Arbetar han mycket, tjänar han mycket. Arbetar han lite, tjänar han lite.

adoptivföräldrar Lisa är fyra år. Hon har inget hem. Då får hon en ny pappa och mamma. De blir hennes adoptivföräldrar. Hon får samma efternamn som de.

advent = de fyra veckorna närmast före jul.

advokat -en -er = en jurist* som hjälper en person i domstolen* och som är medlem i Sveriges advokatsamfund.

affischer/a -ar -ade -at = sätta upp affischer.

ag/a -an Man ska inte aga barn = man får inte använda våld* mot barn.

aggressiv A är aggressiv mot B.

akademiker -n - En person med akademisk utbildning (= utbildning från ett universitet).

akt/a (-ar -ade -at) sig Akta dig!

aktie -n -r Man kan köpa aktier i ett företag (i ett aktiebolag). Då äger man en del av företaget och kan — om det går bra — varje år få pengar (utdelning) på varje aktie.

aktuell En aktuell fråga = en fråga som man talar mycket om just nu.

allergisk Man kan vara allergisk t.ex. mot hundar. Då blir man sjuk, när man kommer nära en hund.

allmän = för alla, till alla.

allmän advokatbyrå Där kan nästan alla få billigare eller gratis hjälp med juridiska frågor (frågor om vad lagen* "säger").

Allmänna reklamationsnämnden Om man t.ex. köper en vara i en affär och varan är dålig, ska man få byta varan. Säger affären "nej", kan man få hjälp hos Allmänna Reklamationsnämnden, Fack, Vällingby 1. Tel. 08/38 04 20.

allsvensk Allsvensk fotboll ("Allsvenskan") = fotboll division I = de bästa fotbolls-lagen* i Sverige

amnesti Fångarna* får amnesti = de blir fria.

amortering -en -ar När man lånar pengar på en bank (bank-lån), måste man betala tillbaka pengarna t.ex. varje kvartal* eller halv-år.

ankn.(= anknytning -en -ar) Ex. Eva ringer 34120 ankn. 86 (= 34 120/86). Det betyder, att Eva slår 34 120. När hon får svar, ber hon att få komma till "åttiosex" eller "åtta sex".**A**

annandag jul = 26 december

annars Herr Hansson måste hjälpa mig, annars går det inte bra, = det går inte bra, om herr Hansson inte hjälper mig.

annorlunda = inte så som det nästan alltid är; på ett annat sätt.

anpass/a (-ar -ade -at) sig Han anpassar sig på den nya platsen = han lär sig, hur allt ska vara där och börjar trivas.

ansikte -t -n

anstånd -et - Man får anstånd med att betala = man får betala senare.

anställd Hon arbetar på en fabrik = hon är *anställd* där.

anställning -en -ar Bo får ett arbete. Han får en anställning.

ansvar -et Föräldrar har ansvar för barnen. De ska sköta om barnen och se efter att ingen olycka händer dem.

ansvarig Han är ansvarig för det här = det är han som ska sköta det här. Går det inte bra, säger man att det är hans fel.

ansök/a -er -te -t Hon ansöker om t.ex. arbets-tillstånd = hon fyller i blanketter och skickar in för att få arbets-tillstånd.

ansökningsblankett -en -er Inger vill gå i gymnasieskolan*. Då måste hon först fylla i en *ansöknings-blankett.*

antal -et Vilket antal? = Hur många?

anvisning -en -ar Ge henne anvisningar om hur hon ska sköta maskinen = visa henne hur hon ska sköta maskinen.

arbetarrörelse -n -r Från mitten av 1800-talet började arbetare i många länder gå tillsammans för att få det bättre. Man bildade politiska partier och fackföreningar (se LO). Detta kallar man arbetar-rörelsen.

arbetarskydd -et Det finns lagar* om arbetar-skydd. De säger t.ex. hur en arbets-plats ska vara för att arbetarna inte ska råka ut för olyckor.

Arbetarskyddsstyrelsen Det finns en lag* som säger t.ex. att barn inte får ha alla typer av arbete. Den säger också, hur arbetsplatsen ska vara så att arbetarna inte råkar ut för olyckor. Arbetarskyddsstyrelsen kontrollerar, att man gör som lagen säger.

arbetsgivaravgift -en -er Varje arbetsgivare måste betala en arbetsgivaravgift på 4% på varje arbetstagares lön före skatt. Arbetsgivaravgiften går till staten*.

arbetskamrat -en -er Bo och Per är arbets-kamrater = de arbetar på samma arbets-plats.

arbetskraft -en En person (eller alla) som har arbete eller gör arbeta.

arbetslokal -en -er = rummet eller huset, där man gör arbetet.

arbetslöshet -en När det inte finns arbete för alla som vill ha jobb, är det arbetslöshet.

arbetslöshetsförsäkring -en -ar = en försäkring* som hjälper med pengar, om man inte kan få något arbete.

arbetslöshetskass/a -an -or Är man med i en arbetslöshetskassa (A-kassa), kan man få ekonomisk hjälp, om man blir arbetslös. Men först måste man vara medlem i A-kassan i 12 månader.

arbetsmarknad -en Frågor om *arbetsmarknad* = frågor om lediga platser, arbete och arbetslöshet*.

arbetsmarknadsdepartement -et Det sköter frågor om bl.a. arbete, lediga platser och arbetslöshet* för hela landet. Chefen är arbetsmarknads-minister, som är medlem av regeringen*.

arbetsmarknadsorienteringa = information bl.a. om yrkenfdär det behövs folk och yrken där det är svårt att få arbete.

Arbetsmarknadsstyrelsen se **AMS**

arbetsmarknadsutbildning -en De som är arbetslösa* eller har svårt att få arbete, kan få arbetsmarknadsutbildning. Då får de gå på omskolning*.

arbetsmetod -en -er = ett sätt att göra ett arbete.

A

arbetsmetod -en -er Vilken *arbetsmetod* ska man använda? = Hur ska man göra det här arbetet?

arbetsmiljö -n -er Det är dålig *arbetsmiljö*, när arbetet eller något annat på arbets-platsen gör att man inte mår bra.

arbetsvärd -en Den ska hjälpa personer, som måste ha ett lättare arbete, därför att de t.ex. har råkat ut för en yrkesskada* och aldrig blir helt friska. En arbetsvärds-expedition finns på stora arbetsförmedlingar.

arg Per är arg på Bo.

arkeolog -en -er

artist -en -er = en person som arbetar med att t.ex. sjunga, dansa eller spela teater.

arv -et - Lenas farbror Karl är död. Han hade ingen fru och inga barn. Lena ärver honom. Hon får ett hus i arv.

assurer/a -ar -ade -at Man kan assurera både brev och paket. Då säger man, vad som finns i brevet/paketet och hur mycket det är värt i pengar. Det kostar 4:— för brev och 4:70 för paket + 20 öre per 1000:- av värdet på det, som man har assurerat. Kommer brevet eller paketet inte fram, får man tillbaka pengarna som man har assurerat för. Det är bra att assurera brev och paket till USA, säger man på posten.

asyl -en - När en politisk flykting* får *asyl* i Sverige, får han bo och arbeta här.

auktoriserad En auktoriserad bilverkstad har papper på att den kan laga bilar av ett visst märke, t.ex. Volvo.

automat -en -er Man kan köpa bensin vid en bensin-automat, också på natten, när bensin-stationen är stängd.

avbeställ/a -er -de -t Sonja har tid hos doktorn klockan 9 i morgon men nu är hon frisk. Hon behöver inte gå till doktorn. Hon ringer och avbeställer tiden.

avbrott -et -en Tillfälligt avbrott i TV.

avbryt/a -er avbröt avbrutit Bo ska resa från Stockholm till Paris. Han stannar i Malmö och fortsätter inte resan. Han avbryter resan.

avdrag -et - Bo åker tåg till arbetet. Resorna kostar 600 kr per år. Han gör avdrag på års-inkomsten med 600 kr för resor. Då blir skatten lägre.

avfall -et - När man vill göra något av en vara, blir det kanske delar kvar, som man inte kan använda. De delarna kallas avfall.

avgångsbidrag -et - En LO*-medlem, som blir arbetslös*, därför att företaget* lägger ner (slutar) eller får mindre produktion*, kan få *avgångs-bidrag*. Då måste man ha arbetat i minst 5 år hos den arbetsgivare, som gör uppsägningen och oftast vara minst 50 år, högst 67 år. Bidraget är 100 kronor för varje anställningsår + 2 500-6 000 kronor + 3 000 kronor i engångs-bidrag* vid mycket svår och lång arbetslöshet.

av/göra -gör - gjorde -gjort De avgör saken = de säger hur det ska bli, ja eller nej.

avlid/en -et -na = död

avliv/as -as -ades -ats = dödas (om t.ex. hundar och katter)

avsked/a -ar -ade -at Arbetsgivaren avskedar Bo = han säger att Bo måste sluta på arbetet.

av/slå -slår -slog -slagit = säga "nej" till något.

avslöj/a -ar -ade -at De avslöjar det = de gör så att alla får veta det.

avstånd -et - Det är stort avstånd mellan husen = det är långt mellan husen.

avtal -et - Ett avtal är alltid mellan två eller flera parter (t.ex. personer eller företag)*. Man förhandlar (talar) med varandra* och kommer fram till, hur man ska göra. Sedan skriver parterna sina namn på ett papper och avtalet är klart*.**A**

avtalsrörelse -n -r = arbetet med att få fram ett nytt avtal*, t.ex. mellan LO* och SAF (Svenska arbetsgivareföreningen) om bl.a* lönerna.

avundsjuk Per får ett äpple. Lisa vill också ha ett äpple, men hon får inget. Hon blir avundsjuk på Per.

avvis/a -ar -ade -at Polisen stoppar A vid gränsen. Han får inte komma in i landet. A blir *avvisad*.

B

badkar -et -

barnavårdscentral -en -er Där får alla barn upp till 7 år gratis kontroll av hälsan. Där kan föräldrarna fråga om hur de bäst ska sköta barnet. När barnen är 4 år, ska barnavårdscentralen kontrollera* att de ser och hör bra. Barnavårdscentraler finns i alla kommuner*.

barnavårds/man -mannen -män = en person som ska hjälpa en ensam förälder (pappa eller mamma) att ordna på bästa sätt för barnet, t.ex. med dag-hem och underhåll*.

barnavårdsnämnd-en -er I varje kommun* finns en barnavårdsnämnd, som arbetat med frågor om barn och ungdom upp till 18 år.

barnbidrag -et - För varje barn upp till 16 år får familjen 450 kr i barn-bidrag varje kvartal* (1975).

BB (= Barnbörds-hus) = en förlossningsavdelning på ett sjukhus. Nästan alla barn i Sverige är födda på BB. På en del sjukhus säger man i stället KK (= kvinno-klinik).

barnflick/a -an -or = en flicka som passar barnen varje dag, när föräldrarna arbetar.

barnmorsk/a -an -or = en sjuksköterska med extra* utbildning*. Hon hjälper kvinnor, när de är gravida* och när de föder barn. Man kan träffa henne på mödravårdscentralen*. Det kostar ingenting att få hjälp av en barnmorska.

barnpassning -en Kursen har barnpassning = det finns en person som sköter barnen och leker med dem, när pappan eller/och mamman studerar på kursen.

barnpsykiat/er -ern -rer = psykiater* för barn.

barnpsykolog -en -er = en person som vet mycket om barn. Om man har problem med ett barn, kan psykologen t.ex. ofta tala om, varför man har problem och hur man kan göra för att få bort problemen.

B

batteri -et -er Bo glömde att släcka* strål-kastarna (lamporna) på bilen i går kväll. I dag är *batteriet* slut. Han kan inte starta bilen.

befriad Här: Han blir befriad = han behöver inte vara med.

befrielserörelse -n -r = en grupp människor som arbetar för att ett land ska få frihet*

begagnad En begagnad bil = en bil som någon annan redan har använt. En begagnad bil är billigare än en ny.

begravning -en -ar Herr Lund är död. Det här är hans begravning.

begravningshjälp -en Herr Lund är död. Begravningen blir på söndag. Den är ganska dyr, men fru Lund får ekonomisk hjälp till den genom en försäkring.

begräns/a -ar -ade -at Man har begränsat antalet deltagare på kursen = bara t.ex. 25 deltagare får vara med.

begränsning -en -ar När man bara får en del av något man vill ha, kan man tala om en begränsning.

begär/a begär -de -t Han begär 2 000 kronor för bilen = han vill ha 2 000 kronor för bilen.

behandling -en -ar Bo är sjuk. Han får *behandling* (= vård) hos en läkare: T.ex. en spruta varje vecka.

bekant Bo är bekant med Pia. Hon är en bekant till honom. De är bekanta. De träffas och pratar ibland. De kanske blir goda vänner* efter en tid.

beklag/a -ar -ade -at Bo beklagar att Eva är sjuk. Han säger t.ex.: "Så synd att Eva är sjuk".

bekym/mer -ret -mer = problem.

bekymrad Han har problem = han är bekymrad.

belopp -et - Det var ett stort belopp = det var mycket pengar.

belysning -en Det är dålig belysning i rummet. Det finns bara en lampa. Man kan nästan inte se att läsa.

ben -et -

bensin -en Man måste ha bensin till bilen.

beredskapsarbete -t -n När många människor vill ha arbete och det inte finns arbete för alla, är det arbetslöshet*. Då ordnar AMS* beredskaps-arbete för de arbetslösa*. Det är oftast byggnads- eller väg-arbete.

bero (-r -dde -tt) på Vad beror det på? = Varför är det så?

besegr/a -ar -ade -at A har besegrat B.

besiktigad "Svensk bilprovning" har undersökt bilen och sagt att man får köra med den. Bilen är besiktigad.

besiktningsinstrument -et - Man måste alltid ha ett besiktningsinstrument till bilen. Det är ett papper som talar om hur många kilo bilen väger, hur lång den är, vilket märke den har etc.

beslut/a -ar -ade -at Mötet beslutar, att man ska göra något = mötet säger, att man ska göra det.

beslutande organ Det beslutande organet får säga sista ordet: "ja" eller "nej".

bestäm/ma -mer -de -t Han bestämmer = han säger, vad de ska göra.

bestäm/ma (-mer -de -t) sig Du måste bestämma dig nu! = Nu måste du säga hur du vill göra!

bestämmelse -n -r Det finns *bestämmelse*r t.ex. för livsmedels-affärer. Där står det bl.a. att man inte får ta med hundar in i affären.

besviken Per vill ha en bil i present på födelsedagen, men han får ingen bil. Han blir besviken.**B**

besök/a -er -te -t = gå till.

betyg -et - I t.ex. årskurs 9 i grundskolan* får eleverna betyg. Det är ett papper som talar om hur eleverna har arbetat i skolan. Man kan få betyg också när man slutar på en arbetsplats.

betänketid -en -er = en tid när man ska tänka på hur man vill göra.

bevak/a -ar -ade -at = kontrollera att allt är som det ska vara.

bevilj/a -ar -ade -at = gå med på, säga "ja" till något.

bevis/a -ar -ade -at Kan du bevisa att det är så? Kan du visa att det verkligen är så?

bidrag -et - Ekonomisk hjälp som man inte behöver betala tillbaka.

bidragsförskott -et - Den förälder, som inte bor med sitt barn, måste betala underhåll* varje månad, tills barnet fyller 18 år. Kan pappan/mamman inte betala underhållet, får barnet *bidragsförskott* från staten* (323 kr per månad i december 1975). Det ska sedan betalas tillbaka av den som inte bor med barnet. Barn, som är svensk eller nordisk* medborgare får det, när den som har vårdnaden om (bor med) barnet är svensk medborgare. Man kan också få bidraget, när man är statslös* eller politisk flykting*. Fråga barnavårdsnämnden i kommunen!

bilag/a -an -or När man får en bilaga till en tidskrift*, får man t.ex. en extra* sida att läsa.

bilbälte -t -n Det här är ett bil-bälte.

biskop -en -ar Sverige är kyrkligt delat i 13 delar, stift. I vaije stift är biskopen "chef" bland prästerna.

biverkning -en -ar Eva får en medicin för att bli bra från en sjukdom. Men hon mår inte alls bra av medicinen, hon får mycket ont i huvudet. Då har medicinen biverkningar.

bl.a. Man talar om priset på frukt, kött och mjölk. Man talar bl.a. om priset på mjölk.

bland - Var är mitt brev? — Det ligger bland papperen på skrivbordet. Titta där.

blek "Så blek du är! Du är ju alldeles vit i ansiktet. Är du sjuk?"

blind När man är blind, kan män inte alls se.

blindtarmsoperation -en -er Hon har ärr efter blindtarmsoperationen.

blod -et

blodprov -et - Blodprovet visar, hur mycket hämoglobin man har i blodet. Har man för lite (= anemi), behöver man järn-medicin (järn: Ferrum).

blö/da -der -dde -tt Det blöder.

bokföring -en Han sköter bokföringen.

bomb/a -ar -ade -at

borgen Herr B ska låna pengar i banken. Herr A går i borgen för herr B. Om herr B sedan inte betalar tillbaka lånet, måste herr A betala i stället. Herr B får ett banklån mot borgen.

bort I. = till ett annat ställe II. Det ska bort = det ska inte vara med.

borta = inte här, inte hemma,

bosatt Anton är bosatt i Borås = han bor i Borås

bostad -en bostäder Rum, våning eller hus som man bor i.

bostadsdepartement -et Det sköter bl.a. frågor om bostäder för hela landet. Chef är bostads-ministern, som är medlem av regeringen*.

bostadsförmedling -en -ar Det finns en bostadsförmedling i vaije kommun*. Där *förmedlar* man bostäder som finns att hyra etc.**B**

bostadsrätt -en Han har en *bostadsrätts*-lägenhet = han har köpt rätten att bo i lägenheten så länge han vill.

bostadstillägg -et - = ekonomisk hjälp med hyran.

bosättningstillstånd -et - Den som har bott i Sverige i två år, kan ansöka om bosättnings-tillstånd. Har man bosättningstillstånd, behöver man inte ha uppehållstillstånd* och arbets-tillstånd för att bo och arbeta i Sverige. Invandrare från Norden* behöver inte bosättningstillstånd (BT). 1976 kommer en ny lag om BT.

brand -en bränder

brevlåd/a -an -or

brinn/a -er brann brunnit Lampan brinner. Huset brinner.

brittisk = från Stor-Britannien (= Great Britain). England är en del av Stor-Britannien. En annan del är t.ex Skottland.

broschyr -en -er = ett litet häfte.

brott -et - Han kör bil, när han har druckit sprit. Det är *ett brott* mot trafikreglerna.

bruk/a -ar -ade -at Bo dricker nästan alltid kaffe på morgonen = han brukar dricka kaffe på morgonen.

bry (-r -dde -tt) sig om Bry dig inte om det = tänk* inte på det.

bruttolön -en -er nettolönen* + skatt = bruttolönen.

bråk/a -ar -ade -at De bråker.

bråttom Tåget går snart. Jag måste springa till tåget. Det är bråttom!

brännskad/a -an -or Lena lägger handen på en mycket varm platta. Hon får en bränn-skada och måste till doktorn.

bröd -et -

bröder Bo är Oves bror och Ove är Bos bror. De är bröder.

bröst-et -

budget -en -er Fru A gör upp en budget för nästa år. Då räknar hon fram inkomster och utgifter, som hon tror att familjen A får nästa år.

bull/er -ret Här är det mycket buller. Han har hörsel-skydd.

bullr/a -ar -ade -at Det är svårt höra, vad någon annan säger, därför att maskinerna bullrar så mycket.

butik -en -er En sko-butik är en affär där man kan köpa skor.

by -n -ar Det här är inte en stad. Det är en by. I den här byn bor 100 personer.

byalag -et - = personer som bor t.ex. i samma del av staden. De arbetar tillsammans för att göra det bättre där de bor, t.ex. ordna något att göra för barnen och ungdomarna.

byggnad -en -er = hus, t.ex. bostäder, skolor, fabriker.

byggnadsarbetare -n = arbetare, som bygger t.ex. hus.

båda Peter går på bio. Eva går också på bio. Båda två går på bio.

bör Vi bör göra det = det är bäst att vi gör det.

böter När man t.ex. parkerar bilen fel, måste man betala böter (= pengar).**C**

cement -en

censur -en När det är censur i ett land, får t.ex. tidningarna bara skriva det som landetsregering* vill.

centralt

I. Affären ligger centralt = den ligger mitt i centrum.

II. Man förhandlar* centralt = man träffas och talar om ett avtal* för hela Sverige.

charterflyg -et - De åker med charterflyg = de åker med ett flygplan som resebyrån har hyrt just för dem.

civilstånd -et - Per är 20 år. Han har ingen fru. Han är ogift (og). Det är hans *civil-stånd.*

Stina är 26 år. Hon är Oves fru. Hon är **gift (g)**.

Arne är 48 år. Hans fru har lämnat honom och gift om sig med en annan man. Arne är **skild (sk)**.

Lisa är 80 år. Hennes man har dött*. Hon är **änka**. (Om frun har dött, är mannen **änkling**.)

Anders och Eva är inte gifta, de bor tillsammans. De är **samman-boende**.**D**

daghem - met - Barn från 6 månader till ca 7 år kan vara på daghem, när mamma och/eller pappa arbetar.

daghemsplats -en -er Pia har ett barn på daghem*. Hon har en daghemsplats för sitt barn.

dagmamm/a -an -or Lena är *dagmamma*. Brittas och Pelles två barn är hos Lena, när Britta arbetar. (Pelle arbeter också!)

dammsugare -n -

debatt -en -er Under en *debatt* talar flera personer om en fråga. Alla får säga, vad de tycker i frågan.

debetsed/el (-eln -lar) för slutlig skatt = en blankett, som kommer med posten i november eller december. Där står det bl.a.* om man har betalat för mycket eller för lite skatt under året.

deckare -n - Han ser en deckare (detektivprogram) i TV.

deklaration -en -er Varje år måste man deklarera. Då fyller man i en blankett och talar bl.a. om hur stor inkomst man har haft året före = man gör sin *deklaration*.

deklarationsblankett -en -er se: deklarera

deklarer/a -ar -ade -at Varje år måste man deklarera förra årets inkomster. Man fyller i en blankett och talar om hur mycket man har tjänat. Senast den 15 februari lämnar man in deklarationen (= allmän självdeklaration).

del-tid Eva arbetar del-tid = hon arbetar några timmar om dagen eller några dagar i veckan. Hon arbetar alltså inte heltid (40 timmar i veckan).

deltidspension -en -er Man får pension (= pengar) när man inte kan arbeta t.ex. när man är gammal. Många gamla kan arbeta Ute, men inte hela dagen. De skulle kunna tjäna lite pengar själva och också få en del av pensionen.

denna = den här.

depression -en -er En person har en depression = han är deprimerad. Det betyder att han känner sig mycket "nere". Han tycker att han inte kan klara något och att ingen annan människa tycker om honom. Allt är "svart".

deprimerad Olle är deprimerad. Se: depression!

dessa = de här.

dessutom = också. Ove går till posten. Han ska skicka ett paket. Han ska dessutom köpa ett frimärke (= han ska köpa ett frimärke också.)

detta = det här.

diarré -n Han har diarré. Han måste springa till toaletten ofta. Avföringen är nästan som vatten.

dikt -en -er Evert Taube är författare. Han skriver dikter. Han har själv gjort musik till många av dikterna, t.ex. Brevet från Lillan.

diplomatiska förbindelser Sverige har diplomatiska förbindelser med många länder*. Det finns svenska ambassader och konsulat i de länderna.

direkt Direkt skatt är den skatt, som arbetsgivaren drar av på lönen.

disk/a -ar -ade -at Han diskar.

diskare -n - Han är diskare. Han diskar 8 timmar om dagen.

diskriminering -en När en utlänning inte får gå in på en restaurang bara därför att han är utlänning* är det ett exempel på diskriminering.

diskuter/a -ar -ade -at Man kan diskutera ett problem i skolan eller på arbetsplatsen. Då talar man om problemet

och försöker komma fram till vad som är bäst att göra.

distriktsläkare -n - = en läkare, som har ett distrikt (t.ex. en kommun*), där han ska sköta sjukvård och hälsovård.**D**

distriktsskötersk/a -an -or = en sjuksköterska som arbetar i ett distrikt på landet eller i staden. Ett distrikt är en kommun* eller en del av en kommun*.

djur -et - t.ex. däggdjur (hund, lejon), fågel (skata), fisk (gädda), kräldjur (orm), insekt (fluga)

dom -en -ar Domaren läser upp domen:

domare -n -

domstol -en -ar

dos -en -er Hur stor dos ska jag ta? = Hur mycket ska jag ta av medicinen varje gång?

dosering -en -ar Doseringen visar *hur mycket* medicin man får ta och *hur ofta* man får ta den.

dräkt -en -er = kläder.

dubbelt Per har 10 kronor. Bo har 20 kronor. Bo har dubbelt så mycket pengar som Per.

duktig Hon är duktig. Hon arbetar mycket, och hon gör ett bra arbete.

dum Man kan känna sig *dum*, när det är något man inte förstår.

dunk -en -ar

dygn -et - = en dag och en natt (24 timmar).

dynamit -en Han använder dynamit.

dö -r dog dött Hon dör = hon slutar leva*

död Han är död. Han lever inte längre.

död/a -ar -ade -at A dödar B. B dödas av A.

dödad Han blev *dödad*, när bilen körde på honom.

dödsfall-et - En människa är död.* Man kan läsa i tidningen om dödsfallet.

dömd Domstolen* dömer honom. Han blir dömd till 2 års fängelse.

döv När man är döv, hör man ingenting.**E**

EG (Europeiska Gemenskaperna) = en förening* för ekonomiskt samarbete mellan länder i Europa, just nu mellan Belgien, Holland, Luxemburg, Västtyskland, Frankrike, Italien, Danmark, Irlands England och Island.

effekt -en -er Den här medicinen har ingen effekt = den hjälper inte alls.

effektivitet -en Man arbetar med hög effektivitet, när man hinner göra mycket arbete och ett bra arbete på samma* gång.

efterlys/a -er -te -t A efterlyser B = A söker efter B. Han ber kanske polisen om hjälp att få veta, var B är.

eftermiddag -en -ar Eftermiddagen börjar ungefär klockan 12 på dagen.

eg/en -et -na Varför ska du alltid ta min penna? Har du inte någon egen (= har du inte någon penna själv)?

ej = inte.

ekonomi -n När man har god ekonomi, kan man köpa det som man behöver.

ekonomisk hjälp = hjälp med pengar, hjälp med ekonomin*.

eksem -et - Hon kan inte använda det här tvätt-medlet. Hon får eksem av det.

eld -en -ar

eld/a -ar -ade -at De eldar = de gör en eld*.

eldningsolj/a -an -or Man eldar ofta med eldnings-olja för att få varm-vatten och göra huset varmt.

elektriker -n - = en person som *får* installera (sätta in) t.ex. tvättmaskiner i badrum.

el-element -et -

elev -en -er = en person som studerar t.ex. i en skola eller på en kurs.

elevvård -en - På en skola med god elevvård, tar man hand om* eleverna på ett bra sätt.

el-ransonering Det finns bara lite el (= elektricitet). Då får man inte använda el till maskiner så mycket man vill. Man börjar med ransonering.

enda En enda dag = bara en dag.

engångsbidrag -et - Ett bidrag* som man bara får en gång. Man kan t.ex. få det vid mycket lång arbetslöshet.

enkelt = inte så svårt.

enkel I. En enkel middag = en middag som inte kostar så mycket. II. En enkel biljett = en biljett för en resa t.ex. från Stockholm till Malmö men inte tillbaka. III. En enkel fråga = en fråga som inte är så svår.

enligt Enligt AMS* är det så = AMS säger, att det är så.

enligt avtal = precis som det står i avtalet* mellan arbetsgivaren och arbetstagaren t.ex. mellan SAF* och LO* se: fackliga organisationer).

ensam

I. Hon bor ensam = hon bor inte tillsammans* med någon annan. II. Hon är ensam = hon har sällan kontakt med någon annan människa.

ensamstående = en person som lever* ensam* och inte har familj.

erbjudande -t -n Hon får ett brev med *erbjudande* om arbete på en bar, = det står i brevet att hon kan få arbete på baren.

erkän/na -ner -de -t Han *erkänner* att han har tagit bilen = han säger (t.ex. till polisen) att han har tagit bilen.

ersättning -en -ar Sven får ersättning av företaget när han går på kurs. = han får betalt av företaget när han går pä kurs.**E**

ersättningsskyldighet -en -er Han har ersättnings-skyldighet = det är han som måste betala ersättning, om det blir en olycka.

etapp en -er De gör det i etapper = de gör först en del, sedan en del till... (De gör inte allt på samma gång).

etc = et cetera. Alfabetet består av A, B, C, D etc.

expedition -en -er = kontor, t.ex. skolans expedition.

expert -en -er A har studerat ekonomi och vet mycket om det = A är ekonomisk *expert.*

export -en -er Svensk export = när Sverige säljer varor, t.ex. bilar, till ett annat land.

exportindustri -n -er Exportindustrier är fabriker som säljer varor till andra länder*.

extra Olle får 2 000 kronor i lön + 250 kronor extra för övertid*.

F

FN = Förenta Nationerna En internationell* organisation* som ska arbeta för fred* och hjälpa när det t.ex. är problem* i ett land eller mellan länder*. FN ska också arbeta för att alla människor ska ha rätt att leva* bra, få undervisning* m.m.

FNL-are = en person som är med i någon FNL-grupp (= en grupp som hjälper FNL i Vietnam).

Fabriksarbetareförbundet Fabriksarbetareförbundet är med i LO*.

fackförbund -et t.ex. LO*. Se: fackliga organisationer.

fackförening -en -ar Nästan alla arbetare på bilfabriken är med i fackföreningen (facket). De är metall-arbetare. Därför är de med i metallarbetarnas fackförening. Fackföreningen är en del av ett fackförbund.

facklig Han arbetar fackligt = han arbetar för en fackförening*.

facklig kontaktman En facklig kontakt man arbetar för en fackförening* på t.ex. en industri. Han ska hjälpa arbetstagarna i olika frågor om arbetet.

fackliga organisationer De största fackliga organisationerna för arbetstagare är:

LO med bl.a.* Metallindustriarbetareförbundet, där nästan alla metall-arbetare är med.

TCO med bl.a. SIF (Svenska Industritjänstemannaförbundet)där t.ex. många ingenjörer är med.

SACO med bl.a. Sveriges Läkarförbund.

familjerådgivning -en Om man har problem i familjen, kan man gå till en *familjerådgivningsbyrå* (se telefonkatalogen) för att få rådgivning (hjälp).

far (fader -n fäder) = pappa.

fara far for farit = resa.

far/a -an -or Här kan det hända en olycka. Han är i *fara*.**F**

farlig Det är farligt att inte göra som skyddsföreskrifterna* säger. Då kan man råka ut för olyckor i arbetet.

fastighet -en -er En fastighet är ett hus + den mark (tomt) som huset står på.

fatt/a -ar -ade -at I. Han förstår inte = han fattar inte. II. Han fattar spaken = han tar tag i spaken.

fatt/as -as -ades -ats Det fattas = det ska finnas med, men det finns inte med.

fattig Eva är fattig = hon har inte råd att köpa vad hon behöver.

fest -en -er Vi ska gå hem till Perssons och äta god mat, dricka lite vin och dansa = vi ska gå på fest.

fet Den här osten är fet. Den här skinkan är också fet.

fett -et - Det är mycket fett på den här skinkan. Den är fet.

fick/a -an -or

fientlighet -en -er Det är fientlighet mot utlänningar, t.ex. när svenskar försöker göra det svårt för personer, som kommer från ett annat land.

filial -en -er T.ex. en biblioteks-filial = ett mindre bibliotek, som arbetar tillsammans med ett större centralt* bibliotek.

film -en -er Man ser en film på bio

filt -en -ar Se: bostaden.

finans-minist/er -ern -rar = chef för finans-departementet, medlem av regeringen. Finans-departementet arbetar med frågor om landets ekonomi.

fing/er -ret -rar Se: kroppen.

firm/a -an -or = t.ex. en affär, en fabrik eller något annat företag

fler: stor—större—störst, många-fler-flest

flera = några (kanske tre, kanske åtta ...)

fly -r -dde -tt I Sverige finns det flyktingar* från t.ex. Chile. De har *flytt* från sitt hemland av politiska orsaker och de kan inte resa tillbaka dit.

flykting -en -ar = en människa som *måste* lämna hemlandet.

flyktingläg/er -ret - I Sverige bor flyktingar* på ett flyktingläger bara den första tiden (oftast 2-3 månader).

flytande I. Flytande medicin måste man ha i en flaska. II. Han talar svenska flytande = han talar svenska mycket bra.

folkhögskol/a -an -or = en skola för vuxna* oftast från 18 år. Man kan gå på folkhögskola bara en kort tid eller 1, 2 eller 3 år. Då bor man oftast på skolan. Nästan alla folkhögskolor ligger på landet. Man måste betala för mat och rum.

folkpension -en -er När man är 67 år får man folk-pension. År 1975 är den 769 kr per månad för en person. För personer som bor tillsammans och är gifta eller tidigare varit gifta eller har barn tillsammans är pensionen 2 X 627 kr per månad. För andra som bor tillsammans är den 2 X 769 kr per månad.

folkpensionär -en -er När man är 67 år blir man folkpensionär och får folkpension*.

fordon -et - Fordon är t.ex. personbil, lastbil, motorcykel.

forskare -n - = t.ex. en person som arbetar för att få veta, varför människor får en sjukdom, och hur man kan göra medicin mot den sjukdomen.

fosterföräldrar Arne är tre år. Han kan inte bo hemma under ganska lång tid. Därför bor han hos en annan familj under tiden. Han har fosterföräldrar.**F**

fosterhem -met - Arne är 3 år. Han kan inte bo hemma under en ganska lång tid. Därför bor han hos en annan familj (= i ett *fosterhem*). Kommunen* betalar foster-föräldrarna.

fotbolls-förbundet = Svenska Fotbollsförbundet, en organisation* för de föreningar* som arbetar med fotboll.

frakt -en-er Frakten för paketet kostar 8 kr = det kostar 8 kr att skicka paketet.

framgång -en -ar Det här är en framgång för honom = det här har gått mycket bra för honom.

framtid -en = den tid som kommer t.ex. nästa vecka, nästa månad, nästa år.

fred -en

fredssamtal -et - Vid fredssamtal talar man mejl varandra tör att få slut på kriget och få fred* stället.

fri I. Hon är fri = hon får göra (säga, skriva etc.*) vad hon vill. II. Hon är fri nu = Hon är inte längre i fängelse*. III. = gratis.

frihet -en -er Hon lever* i frihet = hon är fri*.

frikän/na -ner -de -t I domstolen* frikänner man henne. Man säger att hon inte har begått brottet*. Nu är hon fri*.

friställd Åke är friställd = han har inget arbete på företaget*just nu.

frisyr -en -er Här ser du tre frisyrer:

fritid -en = den tid när man inte arbetar

fritidsgård -en -ar En plats där alla, inte bara ungdomar*, kan läsa, dansa, vara med i studiecirkel m.m.

fritidshem -met - När föräldrarna arbetar, kan barnet vara på fritidshemmet på morgonen innan skolan böljar och på eftermiddagen efter skolans slut.

fritidsnämnd -en -er Nästan alla kommuner* har en fritidsnämnd. Den arbetar med att ge människorna i kommunen något trevligt att göra på fritiden* (t.ex. spela fotboll).

frivillig Det är frivilligt = man får göra det, om man vill och låta bli*, om man vill.

frost/a (-ar -ade - at) av Hon frostar av kyl-skåpet. Då får det bli varmt så att isen smälter och blir vatten.

frågespalt -en -er Den här tidningen nar tre spalter pä varje sida. Frågor från tidningens läsare finns i frågespalten.

frånskild Olle Gran har varit gift. Nu är han (från-)skild. Hans tidigare fru har gift om sig och heter nu fru Svensson.

främlingspass -et - Om en person kommer till Sverige och inte kan få pass i hemlandet, kan han kanske få främlingspass här.

fuktig Det regnar lite. Gatan är fuktig. Byt skor!

full här = berusad. Bo har druckit för mycket sprit. Nu är han full.

full Påsen är full = det finns inte mer plats i påsen.

fullmakt -en -er Herr P. ska ta ut pengar på fru P:s bank-bok. Fru P. skriver en fullmakt som herr P. visar på banken. Där står* det, att han får ta ut pengar på fru P:s bok.

funger/a -ar -ade -at Bilen fungerar inte = bilen går inte.

fynd -et - Gustaf söker efter t.ex. något mycket gammalt och mycket fint. Han hittar (= får se) det = han gör ett fynd.

fysisk Bo har brutit armen. Det är en *fysisk* skada. Per har svårt att vara med andra människor. Han har psykiska problem.

F

få = inte så många.

få (-r fick fått) sparken Han får sparken = han måste sluta på arbetet.

fåg/el -eln -lar

fång/a -ar -ade -at Hunden springer bort. Jag kan inte ta den. Hjälp mig att fånga den!

fångenskap -en Han sitter i fångenskap = han sitter t.ex. i fängelse*.

fångläg/er -ret -er Ett land, där det är terror*, har också ofta fång-läger. Personer som t.ex. inte gör precis som regeringen* i landet vill, måste kanske vara i fångläger.

fängelse -t -r Han är dömd* till 2 års fängelse. Han ska vara på en fångvårdsanstalt i 2 år.

färdig — Maten är färdig! Vi kan äta nu.

färgblind Per är färgblind. Han kan inte se om det är röd eller grön färg.

färre Få människor kom till kyrkan i söndags. Bara 12 stycken. Men förra söndagen kom färre. Då kom bara 9.

färsk = ny.

fäst Karla är *fäst vid* morfar = hon tycker om morfar.

fästman -nen fästmän Evas fästman heter Bo. De är förlovade. De ska i gifta sig* nästa år.

fästmö -n -r Eva är Bos fästmö. Bo är Evas fästman*.

föd/as -s -des fötts Hon får ett barn på sjukhuset. Barnet föds på sjukhuset.

födelse -n Lena har födelse-dag (fyller år) den 11 november. Den dagen firar hennes familj Lenas födelse.

följ/a -er -de -t

I. Han följer henne till stationen = han går med henne till stationen. II. Han följer lagen* = han gör som lagen "säger" att han ska göra.

för fan Svärord. Fan = djävul

föra ut Här: ta med sig ut ur landet

förbannad = mycket arg*.

för/bjuda -bjuder -bjöd -bjudit Han förbjuder = han säger NEJ till ...

förbjuden Rökning förbjuden

förbrukning -en Per använder 80 liter bensin till bilen under en månad = hans förbrukning av bensin var 80 liter.

förbund -et - I ett förbund finns det flera föreningar*.

fördom -en -ar Han vet inte, om det här är bra eller dåligt. Men han tror att han vet, att det är dåligt. Han har en fördom mot det.

fördom/a -er -de -t De *fördömer* vad han gör = de säger att han inte alls har rätt att göra så.

före I. = tidigare än II. Bo går före Eva.

föregående Under 1972 var Pekka i Malmö. Föregående år (= 1971) var han i Västerås.

fören/a (-ar -ade -at) sig med Han ska förena sig med familjen = han ska resa till familjen och bo med den.

förening -en -ar Personer som vill göra samma* sak och arbeta för samma sak kan bilda en förening. Lärare är ofta med i en lärarförening, tolkar* i en tolkförening etc*.**föreningsmöte -t -n** När medlemmarna i en förening* träffas, är det ett föreningsmöte.

föreslog se: föreslå.

före/slå -slår -slog -slagit Han *föreslår*, att de ska gå på bio = han säger: "Jag tycker, att ni ska gå på bio."

företag -et - Ett företag kan ha t.ex. fabriker eller affärer på många platser i landet och också i andra länder*.

företagsnämnd -en -er En arbetsplats med mer än 50 anställda ska ha en företagsnämnd. I nämnden finns representanter för arbetstagare och arbetsgivare. De ska samarbeta* för att få det bättre på arbetsplatsen.

förfallodag -en -ar Sista dagen som t.ex. en försäkring gäller. Om man inte betalar senast förfallodagen får man ingen ersättning, om något händer.

författare -n - = en person som skriver böcker.

förfölj/a -er -de -t Polisen förföljer tjuven.

förhandl/a -ar -ade -at Man kan förhandla för att t.ex. få fred* mellan två länder*. Då träffas representanter från de båda länderna och talar med varandra*.

förhandling -en -ar = t.ex. när representanter för arbetsgivaren och fackföreningen* talar om en fråga och försöker komma fram till hur man ska göra.

förhör/a - -de -t Polisen frågar A om många saker = polisen *förhör* A.

förkortning -en -ar SIV är en förkortning av Statens invandrar-verk*.

förlor/a -ar -ade -atI. A förlorar. B vinner. II. Någon tar min klocka. Jag förlorar klockan.

förlossning -en -ar En kvinna väntar barn i cirka 9 månader. Sedan föder hon barnet under *förlossningen.*

förläng/a -er -de -t = göra längre.

förlängt barnbidrag Den som går i grundskolan, får förlängt barnbidrag (150 kr/månad) med början kvartalet* efter det att han/hon har fyllt 16 år.

förman -nen förmän Blom är min förman på fabriken = han är min närmaste chef.

förmiddag -en -ar = ungefär mellan klockan 9 och klockan 12 på dagen

förmån -en -er — Har du några förmåner i arbetet?

— Ja, jag har billigare lunch och så får jag arbets-kläder.

förmögenhet -en -er Man har förmögenhet, om man har t.ex. ett hus, en tomt eller pengar på banken.

förorening -en -ar Det finns mycket föroreningar i det här vattnet. Här kan man inte bada. Då blir man sjuk.

förort -en -er En förort ligger nära en stor stad. Många människor, som bor i förorten, åker till staden och arbetar där.

förpackning -en -ar = t.ex. en tub, en burk, en påse.

förr = tidigare.

församling -en -ar Kyrkans "kommun*" = kyrkans församling.

förseelse -n -r = när man gör något, som man inte får göra.

försenad Han är en timme försenad. Han skulle komma klockan 10, men han kommer först klockan 11.

försiktig När man vet att det är farligt*, ska man vara försiktig.

förskol/a -an -or Alla barn måste börja skolan, när de är 7 år. Men de kanske går i förskola, när de är 5—6 år. Där får de lära sig leka och arbeta tillsammans* med andra barn.**förskott -et -** Man kan få förskott på lönen. Då får man lönen eller en del av lönen tidigare än man brukar* få.

förskräckligt Förskräckligt glad = mycket glad.

förslag -et- De ger oss ett förslag = De säger: "Så här kan vi göra".

Försvaret

försvarsminist/er -ern -rar = chef för försvars-departementet, medlem av regeringen*. Försvarsdepartementet arbetar med frågor om Sveriges försvar.

förståelse -n Han har förståelse för att barnen har det svårt. Han förstår att barnen har det svårt.

förstärkare -n - Man kan ha en förstärkare till en telefon eller till en radio. Det är en apparat som gör att man kan höra bättre.

förstör/a förstör -de -t Han förstör pennan. Nu är den sönder*.

försäkr/a -ar -ade -at I. Har du försäkrat bilen? = har du en bil-försäkring*? II. Han *försäkrar* att det är så = han säger att det verkligen är så.

försäkring -en -ar Olof har en bilförsäkring. Han betalar en avgift (premie) för försäkringen vaije år. Skadar* han t.ex. en person med bilen, får den personen ersättning* från försäkringsbolaget.

försäkringsbesked -et - = ett litet kort som man får från försäkringskassan. Där står namn, adress, hur stor sjukpenning man får och försäkringskassans namn.

försäkringsbolag -et - De försäkrade betalar själva pengar (premie) till ett försäkringsbolag (ett företag*). Från detta får de sedan ersättning* t.ex. vid en olycka.

försök -et - Man gör något på försök = man böljar göra något, men man vet inte, om det ska gå bra. Man fortsätter, om det går bra.

försörj/a -er -de -t Hon försörjer både sig själv och mannen = hon betalar mat, bostad, kläder och allt annat som de två behöver.

förtidspension -en -er När man får pension innan man egentligen ska ha folkpension*, kallar man pensionen för en *förtidspension*.

förtroende/man -mannen, -män = representant.

förtryck -et = när någon eller några personer bestämmer* allt t.ex. i ett land och inte lyssnar på människorna i landet, som säger att de har det svårt.

förtur -en -er Erik står i förtur till ett nytt arbete, därför att han har arbetat så länge på företaget. Han får arbetet före Jan, som inte har arbetat så länge på företaget.

förtvivlad = mycket ledsen*.

förvisning -en -ar En person som blir dömd* till fängelse* i Sverige kan också bli dömd till förvisning. Det betyder att han blir dömd till att lämna Sverige efter tiden i fängelse.

förvånad Han får pengar tillbaka på skatten. Det väntade han inte, han blir förvånad.

förvärvsarbet/a -ar -ade -at Eva förvärvsarbetar inte. Hon är hemma och sköter barnen. Hennes man förvärvsarbetar. Han är svarvare på en fabrik. Han har lön. Eva har ingen lön.

förvärvsarbete -t -n Hon har förvärvsarbete = hon förvärvsarbetar*.

föräldrapenning -en Föräldrar har rätt till föräldra-penning, om en av dem stannar hemma från arbetet när ett barn föds. Mamman kan få ersättningen med början högst 60 dagar innan barnet föds. Hon får den under barnets första 30 dagar. Sedan kan pappan *eller* mamman vara hemma hos barnet och få ersättningen.

Man kan få föräldra-penning i högst 210 dagar.

G

garanti -n -er Det är ett års garanti på klockan = går klockan inte bra under det första året, ska affären laga klockan gratis.

gas -en -er Det finns gas i de här tuberna.

gatukontor -et - Gatukontoret i en kommun* sköter bl.a. kommunens parker, gator och avlopp.

gemensam De talar samma språk = språket är gemensamt för dem.

gemenskap -en När man har det bra tillsammans* med andra, känner man ofta gemenskap.

generation -en -er

genomI. Hon tittar genom fönstret. II. Genom arbetsförmedlingen kan du få veta mer = hos arbetsförmedlingen kan du få veta mer.

genomskinlig Flaskan är genomskinlig. Man kan se vad som finns i den.

genomsnitt -et -

gift -et -er Det är gift i burken.

gift/a (-er -te -t) sig Eva Lind gifter sig med Bo Ek = Eva blir Bos fru och Bo blir Evas man.

gill/a -ar -ade -at = tycka om.

giltig Biljetten är giltig i 30 dagar = biljetten gäller* i 30 dagar.

glasögon -en

glädje -n Glädjen är stor = alla är mycket glada.

glöm/ma -mer -de -t Hon glömde boken hemma. Hon har ingen bok på lektionen.

godkänd = tillräckligt* bra.**golv -et -**

gott om = mycket.

grann/e -en -ar Familjen Persson bor bredvid familjen Svensson. De är grannar. Perssons är grannfamilj till Svenssons.

gravid Hon är gravid (= hon väntar barn).

grundlag -en -ar Grundlagarna är de lagar* som säger bl.a* vilka som ska bestämma* i Sverige.

grundskolan Alla barn i Sverige mellan 7 och 16 år måste gå i *grundskolan*.

grupp -en -er

gråt/a -er grät gråtit Han gråter.

gråtfärdig Hon är gråt-färdig. Hon gråter.

gräl -et -

gräns -en -er Det finns alltid en gräns mellan två länder*, t.ex. mellan Sverige och Finland.

gudstjänst -en -er Se: högmässa*.

gumma -an -or = gammal kvinna*.

gymnasiesko/a -an -or Efter grundskolan* fortsätter 85% av eleverna* i gymnasieskolan. Där kan man studera i

2, 3 eller 4 år eller gå på kortare kurser.

gynekolog -en -er = kvinno-läkare (= en läkare som arbetar t.ex. på en kvinnoklinik*).

gåv/a -an -or = present.

gäll/a -er -de -t Lagen* gäller från den 1 juli = man måste följa* lagen från den 1 juli.

gäst -en -er Fru A besöker* fru B. Fru B är fru A:s gäst.**H**

hamn -en -ar I en hamn finns det många båtar.

Handelsanställdas förbund En person som arbetar t.ex. i en affär kan vara medlem* i Handelsanställdas förbund. Förbundet är med i LO*.

handelsavtal -et - Två länder har ett *handelsavtal* = de har t.ex. lägre tull när de säljer varor till varandra.

handelsminist/er -ern -rar = medlem av regeringen, chef för handelsdepartementet, som arbetar med frågor bl.a* om Sveriges affärer med andra länder (import och export).

handikapp -et - En person har ett handikapp, om han t ex. inte kan gå eller höra så bra.

handl/a -ar -ade -at = köpa mat, kläder etc.

hantverkare -n - = en person som gör t.ex. dörrar, möbler, skor eller andra saker. Han arbetar mycket för hand och använder inte maskiner till så mycket.

hastighet -en -er Hur fort kör vi? = Vilken hastighet har vi?

hat -et

hav -et - Atlanten är ett stort hav.

helgdag -en -ar T.ex. 25 december (juldagen) och 1 januari (nyårsdagen) är helgdagar.

heller Jag har ingen bror och ingen syster = jag har ingen bror och ingen syster heller.

hel-täckande En matta ligger på golvet. En heltäckande matta ligger på *hela* golvet. Den har samma storlek som golvet.

hembiträde -t -n = en person som sköter hemmet hos någon annan.

hemkonsulent -en -er Fru Alm är hemkonsulent. Hon arbetar på Länsstyrelsen (se telefonkatalogen). Man kan ringa till henne och få tips* när man ska köpa något dyrt till hemmet, t.ex. enbTVbeller en tvättmaskin.

hemlig — Det är hemligt. Du får inte säga det till någon!

hemlös Han är hemlös = han har inget hem (t.ex. land, familj, lägenhet, rum).

hemmamak/e -en -ar = en hemma-fru eller en hemma-man *.

hemma/man -mannen -män =en man som sköter hushållet.*

hemsk I. Filmen är hemsk = hon blir rädd* när hon ser den. II. Hemskt bra = mycket bra.

hemtransport -en -er Bo köper en säng. Han kan inte ta hem den själv. Affären sköter därför hemtransporten.

hind/er -ret -er Det är ett *hinder* för honom = det stoppar honom.

hittills = till nu.

hopp/as -as -ades -ats Han hoppas att hon kommer = han önskar och tror att hon kommer.

hot -et - Per är arg* på Bo. Han säger: "Jag ska slå dig". Det är ett hot. Per *hotar* att slå Bo.

Hotell- och Restauranganställdas Förbund De som arbetar på hotell och restauranger är oftast medlemmar* i någon fackförening* i Hotell- och Restauranganställdas Förbund. Det kallas också Hotell- och Restaurang. Förbundet är med i LO*.

hovrätt -en -er Den som tycker att domstolen/tingsrätten dömer fel, kan klaga i *hovrätten*. Det finns 6 hovrätter i Sverige.**hundralapp -en -ar** = 100 kr.

hushåll -et - Man sköter ett hushåll, när man sköter ett hem. Vaije familj är ett hushåll. En person som bor ensam är också ett hushåll.

hustrutillägg -et - Per har pension*. Hans fru har fyllt 60 år men hon har inte folk-pension* ännu. De har varit gifta i 5 år. De har mycket liten inkomst. De får ekonomisk hjälp, hustru-tillägg. Det är ett tillägg tül Pers pension.

huvud -et -en

hyresgäst -en -er B hyr en lägenhet i A:s hus. B är *hyres-gäst*, A är hyres-värd (eller värd).

Hyresgästernas riksförbund ska ge hjälp och information till de cirka 500 000 personer som är med i förbundet. Man arbetar med frågor om bostad, hyra, hyres-kontrakt* m.m. *

Hyresgästförening -en -ar = lokala* föreningar som är med i *Hyresgästernas Riksförbund*. Föreningarna ska ge hjälp och information till de cirka 500 000 personer, som är medlemmar. Man arbetar med frågor om bostad, hyra, hyreskontrakt* m.m.*

hyreskontrakt -et - När man hyr en lägenhet, får man ett kontrakt som visar, att man hyr lägenheten.

hyresnämnd -en -er Det finns en hyresnämnd i vaije län* Man kan tala med hyresnämnden, om man har problentmed bostaden, t.ex. om hyresvärderi* säger, att man inte får stanna i bostaden.

hyresvärd -en -ar A har ett hus. B hyr en lägenhet i A:s hus. A är B:s hyres-värd, B är A:s hyres-gäst.

håll/a -er höll hållit Hon håller en penna i handen.

håll/a (-er höll hållit) med Bo håller med Eva = Bo tycker precis som Eva.

håll/a (-er höll hållit) på med = arbeta med, göra.

hård Stolen A är hård, stolen B är mjuk.

häls/a -an Han är nästan aldrig sjuk, han har en god hälsa.

hälsokort -et - Varje barn ska ha ett hälsokort. Där står det bl.a., när barnet har fått vaccinationer*. Barnet ska alltid ha med hälsokortet vid läkar-besök.

hälsovårdsnämnd -en -er I vaije kommun* finns en hälsovårdsnämnd. Den ska kontrollera* t.ex. att bostadshus är bra att bo i och att maten i affärerna är färsk*. Man kan också vända sig till hälsovårdsnämnden med frågor om hälsovård.

hän/da -der -de -t Vad har hänt här? Har det varit en trafik-olycka?

hänsyn -en När man tar hänsyn till någon, tänker* man på vad som är bäst för honom eller henne.

häromdagen = någon av de senaste dagarna.

häst -en -ar

högmäss/a -an -or Det är högmässa (gudstjänst) i kyrkan varje söndag klockan 11-12.

höj/a -er -de -t = göra högre.

hörsel -n Han har bra hörsel = han hör bra.

hörselskadad När man är hörselskadad, hör man inte så bra. Se också: döv.

höstriksdag -en = riksdagens* arbete från oktober till december.

hösttermin -en -er = den tid som skolan arbetar mellan augusti och december.**I**

i andra hand Herr A har ett hus med många lägenheter. Där hyr fru B en lägenhet, men hon bor inte i den. Herr C hyr lägenheten av henne. Han hyr lägenheten i andra hand.

i följd Tre år i följd är t.ex. 1971, 1972 och 1973. Åren 1969, 1971 och 1972 är inte i följd.

i genomsnitt Per tjänar 2 600 kr i januari, 2 400 kr i februari och 2 500 kr i mars. Han tjänade i genomsnitt 2 500 kr i månaden.

i god tid Man ska inte göra något för sent. Man ska göra det i god tid.

i verkligheten Jag vet lite om det här landet, för jag har läst om det. Men hur är det *i verkligheten?* (= Hur är det, när man bor där?)

icke = inte.

idé -n -er Han får en idé.

idrott -en -er Per tycker om idrott, t.ex. att springa 1 500 meter och att spela fotboll.

idrottsman -nen idrottsmän = en person som håller på med idrott, t.ex. fotboll, ishockey, simning.

igen = en gång till.

igång Jag får igång bilen = jag kan starta* bilen.

ihjäl Hon arbetar ihjäl sig = hon dör*, därför att hon arbetar så mycket.

ihåg Kommer du *ihåg* eller har du glömt ...?

illa = inte alls bra.

ilpaket -et - När man skickar ett paket på posten, vill man kanske att det ska komma fram mycket fort. Då kan man skicka det som il-paket. Det kostar mera.

i-länder = länder med mycket industri (=många fabriker) t.ex. England, Sverige och USA.

Immigrantinstitutet = en grupp personer som arbetar för invandrarna. (Immigrantinstitutet ordnar möten, kurser och mycket annat.)

import -en Svensk import = när Sverige köper varor, t.ex. bilar, från ett annat land.

inackorderingsrum-met - Bo hyr ett rum hos en familj. Han hyr ett inackorderirigsrum.

inbjud/en -et -na Han är inbjuden till mötet.

inbördesstrid -en -er = strid* mellan människor som bor i samma land. På Irland t.ex. är det inbördesstrider mellan katoliker och protestanter.

individuell = för en person ensam, inte för en grupp.

industri/land -landet -länder = ett land med mycket industri, t.ex. fabriker.

information -en -er Han får information om något = han får veta mer om något.

informationsbyrå -n -er Se: invandrarbyrå.

ingång -en -ar Huset har en ingång. Där går man in i huset.

inkomstuppgift -en -er = ett papper som visar, hur stor inkomst en person har.

inköp -et - Han gör inköp = han köper varor.

inne Hon är inne i huset. Han är ute.

inom I. inom tre veckor = innan tre veckor har gått II. inom Sverige = i Sverige

insamling -en -ar Man gör en insamling för att t.ex. hjälpa ett land. Man kan skicka pengar eller kläder* till ett land för att hjälpa människorna där.

insekt -en -er

inskriv/en -et -na Han skriver in sig på hotellet. Hotellet får hans namn och adress. Sedan är han inskriven där.

installer/a -ar -ade -at En elektriker *installerar* tvätt-maskinen hos herr Ek = Han sätter in tvättmaskinen hemma hos herr Ek och kontrollerar, att den startar.

insändare -n - I en tidning finns ofta *insändare* (= läsar-brev). Det är brev från personer, som läser tidningen.

intagningsnämnd -en -er = en grupp personer som bestämmer* vilka man ska *ta in* på en ut bildning*, allt så vilka som ska få börja t.ex. i en skola eller på en kurs.

intensivundervisning -en intensivundervisning i svenska = 4—6 lektioner varje dag under minst 5 dagar i veckan.

intern -en -er En person som måste vara i fängelse*.

internering -en -ar En dom* kan vara internering i minst två år (kanske längre tid), eller fängelse* i två år (precis två år).

internationell I en internationell förening finns medlemmar från många länder*, t.ex. från Italien, Polen, USA, Finland ...

intervju -n -er Mannen från tidningen gör en *intervju*. Han *intervjuar* en person. Han frågar honom om många saker. Sedan skriver han om det i tidningen.

intressant Boken är intressant. Jag läser den gärna. Den är viktig för mig.**introduktion -en -er** Per ska börja ett arbete på en fabrik. Han får först introduktion. Då får han information* om fabriken, om arbetet och om fack-föreningen*.

intyg -et - Ett intyg är ett papper som t.ex. visar hur länge jag har arbetat på en arbetsplats, att jag var frisk, när jag kom till Sverige, att jag kan tala svenska etc.

inuti Det är en pipa inuti paketet.

invaliditet -en Han är invalid efter en olycka. Hans invaliditet gör, att han inte kan arbeta lika mycket som tidigare.

invaliditetsersättning -en Handikappade* personer, som kan arbeta och inte får förtids-pension*, kan få ekonomisk hjälp, invaliditets-ersättning.

invandrarbyrå -n -er Där kan en invandrare få hjälp och svar på många frågor.

invandrare -n

invandrarförening -en -ar En person från t.ex. Grekland kan Vara med i en grekisk invandrarförening*. På föreningens möten talar man om problem* för greker i Sverige, lyssnar på grekisk musik, dansar grekiska danser och mycket annat.

invandrarriksdag -en -ar = ett möte med invandrare från hela landet. De talar om invandrar-frågor och om hur man kan göra det bättre för invandrarna. Den 2 och 3 december 1972 var det invandrarriksdag i Stockholm.

Invandrarverket = Statens Invandrarverk (SIV) i Stockholm, en myndighet* som arbetar med invandrar-frågor för hela landet.

i regel = oftast.

irriterad = nästan lite arg*.

is -en -ar När det är mycket kallt, blir vatten till is.

isolerad Se ensam*.

isolering -enJ

(JK) Justitiekanslern = en person som ska kontrollera att t.ex. domare* och andra, som arbetar med lagen*, gör rätt. JK ska också kontrollera, att ingen skadar* Sverige.

JO (= justitieombudsmannen) Riksdagen* väljer tre justitieombudsmän. De ska kontrollera, att statens* tjänstemän* sköter arbetet och inte begår (gör) tjänstefel. Den, som tycker att någon tjänsteman har gjort fel, kan skriva till JO.

jack/a -an -or Se: kläder

jag/a -ar -ade -at Han jagar en älg. Hunden jagar en katt:

jobb -et - = arbete

jord -en Här finns det vatten i jorden.

jordbrukare -n - Erik har en gård på landet. Han är jordbrukare.

jordbävning -en -ar

jourläkare -n - = en läkare som har jour (som arbetar t.ex. när de andra är lediga).

journalist -en -er = en person som arbetar och skriver på en tidning.

ju Det är ju så = jag vet att det är så.

julafton = 24 december

juldag -en = 25 december

jul -en den 24—26 december

jullov -et - Den tid under julen dä barnen är lediga från skolan (ungefär* 21 december — 10 januari).

jur. kand. = juris kandidat

juridisk Juridiska frågor = frågor om vad lagen säger.

jurist -en -er = en person som arbetar med lag*-frågor.

jury -n -er = en grupp personer, som t.ex. tittar på något och säger om det är bra eller dåligt.

justitieminist/er -ern -rar = chef för justitiedepartementet, medlem av regeringen*. Justitiedepartementet sköter frågor om lagar och kriminalvård, t.ex. fängelser.

jäktigt Han har det jäktigt = han har bråttom*.

jämför/a -de -t Hon vill veta var maten är billigast. Då jämför hon (tittar på) priserna i många affärer. Sedan vet

hon var det är billigast.

jämlikhet -en Jämlikhet är när alla människor har samma* rätt — t.ex. till utbildning*, sjukvård, bra bostad etc.*

jämställd En kvinna och en man är jämställda i arbetet t.ex. när de har samma typ av arbete och lika stor lön för det.

järn -et Den här kniven är av järn. Den ska inte vara i vatten. Då blir den röd av rost.

järnbrist -en Läkaren vill se, om hon har för lite järn (FE) i blodet (= anemi) eller om blodet är bra.**K**

KO (= konsumentombudsmannen) Bo köper en burk korv. Bilden på burken visar stora korvar, men i burken är det bara små korvar. Fabriken visar fel bild på burken. Bo anmäler till KO. Där arbetar 27 personer. De ska kontrollera t.ex. att fabriker inte gör sådana här fel.

kall/as -as -ades -ats I. Han heter Per, men han kallas Pelle (= alla säger Pelle till honom). II. Bo *kallas* till arbetsförmedlingen = arbetsförmedlingen skriver brev till Bo och "säger": Ni måste komma!.

kallelse -n -r = ett brev som säger att man kan eller ska gå t.ex. till ett möte*.

kamer/a -an -or

kampanj -en -er En annons-kampanj för att få folk att äta bättre mat = man annonserar mycket, och det står i annonserna vilken mat som är bra att äta.

kamrat -en -er Karin är ofta hemma hos Nina, de är kamrater.

kap/a -ar -ade -at I. Han kapar brädan. II. De kapar ett flygplan.

kassör -en -er Kassören i fackföreningen* sköter föreningens ekonomi (pengar).

katastrof -en -er Här: Det är en katastrof för dem = det blir mycket svårt för dem.

kemisk Han arbetar med kemiska undersökningar.

kemtvätt -en -ar Hon måste gå till kemtvätten (kemisk tvätt) med kappan. Hon Kan inte tvätta den hemma.

klag/a -ar -ade -at Per säger att maten är dålig = Per klagar på maten.K

klar

I. Det är fint väder i dag. Luften är klar.

Man kan se långt. 11= färdig*.

klasslärare -n - (= klassföreståndare). Varje klass har en klasslärare, som ska veta hur det går för barnen i klassen. Klassläraren ska hjälpa till att sköta kontakten mellan hemmet och skolan.

kli/a -ar -ade -at

klistr/a -ar -ade -at Man klistrar, frimärket på brevet.

klubb -en -ar Man kan vara medlem i en klubb. Man träffas för att t.ex. spela fotboll, samla frimärken etc*

klubbstyrelse -n -r Fackföreningen* har en verkstads-klubb på fabriken. I klubbstyrelsen finns en ordförande, en sekreterare och en kassör*En gång vaije år väljer medlemmarna i klubben ny styrelse.

knappast = nästan inte

knä -t -n Se: kroppen

kollektivavtal -et - Ett kollektivavtal är ett avtal* mellan en arbetsgivare eller en arbetsgivarprgaiiisation*och en fackförening* eller ett fackförbund*. Man avtalar om löner, anställning* och andra frågor. Ett kollektivavtal gäller* för en viss tid (t.ex. ett, två eller tre år). Sedan skriver man ett nytt avtal. Vaije år slutar man ca 15 000

kollektivavtal i Sverige. Ca 1,5 miljoner arbetare och deras arbetsgivare är bundna av (måste arbeta efter) kollektivavtal.

kom/ma (-mer kom kommit) överens

öm Kan vi komma överens om priset? -Kan vi komma fram till ett pris, som vi båda kan säga "ja" till.

kommitté -n -er I en kommitté finns personer, som vet mycket i en fråga. De arbetar tillsammans*för att komma fram till ett bra svar på frågan.

kommun -en -er Sverige är nu delat i 278 kommuner. I varje kommun sköter

man t.ex. skolor och socialvård tillsammans* Varje person, som bor i Sverige, tillhör en kommun.

kommunal : kommunens*

kommunalkontor -et I vaqe kommun*finns det ett kommunalkontor.

kommunalskatt -en -er = skatt som man betalar till den kommun* där man bor.

kommunfullmäktige = kommunens* riksdag*. Där arbetar man med frågor för hela kommunen, t.ex. kommunal-skatten*och vad man ska använda den till.

kommunminist/er -ern -rar medlem av regeringen*, chef för kommun-departemen-tet, som arbetar med frågor om landets kommuner.

kompis -en -ar = kamrat*.

koncentrer/a (-ar -ade -at) sig = att

t.ex. arbeta bara med en sak så att den blir färdig?

konfektion -en = kläder*som man köper i affären.

konferens -en -er = ett möte med många personer, som diskuterar (= talar om) viktiga frågor.

konfidentiell Det här är konfidentiellt = det här får andra inte veta.

kongress -en -er Ett stort möte med många personer t.ex. i ett förbund kallar man ibland en kongress.

konservativ Det konservativa partiet i England = ett parti som står nära de svenska moderaterna (tidigare "högerpartiet").

konst -en Konst kan t.ex. vara en tavla av Picasso, en ikon i en kyrka, en vas från år 400 före Kristus.

konsthantverk -et = t.ex. mattor, lampor eller andra saker, som en konst-När*har gjort men som man använder och inte bara tittar på.

29K

konstnär -en -er En konstnär kan t.ex. måla en tavla eller^göra en skulptur.

Konsumentinstitutet = Statens institut för konsumentfrågor (i Stockholm). Institutet testar och provar olika^maskiner (tvättmaskiner, diskmaskiner etc*) och ger ut tidskriftenTRåd och Rön.

kontant arbetsmarknadsstöd = ersättning till personer som är arbetslösa (inte kan få arbete) och inte kan få ersättning från någon arbetslöshetskassa* (t.ex. personer som nyss har slutat studera eller som inte har varit medlemmar i A-kassan 12 månader).

kontroller/a -ar -ade -at Man ser t.ex. om en bil är bra eller inte bra = man kontrollerar bilen.

Kooperativa Förbundet (KF) Nästan hälften av de personer som bor i Sverige är medlemmar i en konsumentförening^. Konsument-föreningarna är med i KF jsoj, som är Nordens största företag?

kopi/a -an -or Bo har ett brev. Men han behöyer två brev med precis sammsftext. Han måste göra en kopia på

brevet.

korsband -et -

kostnads-fri = gratis,

kraftverk -et - = en fabrik, som "gör" elektricitet med hjälp av t.ex. olja^eller vatten-kraft.

kram/a -ar -ade -at De

kramar varandra*. |/_

krav -et - Han ställer krav = han säger: 'Ni måste . . .! "

krig -et - Det är krig. krigsfång/e -en -ar

kriminell Man säger ibland att en person är kriminell, när han inte följer lagen* (= gör som lagen "säger").

kristen En person som är kristen tror att Jesus var Guds son.

kritik -en En film får bra kritik i tidningen = man skriver i tidningen, att filmen är bra. En annan film får dålig kritik = man skriver att den är dålig.

Han får kritik = dålig kritik.

kritiser/a -ar -ade -at Hon kritiserar honom = hon säger, att han gör fel eller att det, som han gör, är dåligt.

kropp -en -ar

kräv/a -er -de -t Han vill det absolut = han kräver det.

kul Vi tycker det är kul att spela fotboll = vi tycker om att spela fotboll.

kullag/er -ret -

kultur -en -er När man talar om kultur i ett land, menar man t.ex. litteratur, teater, musik och hur man lever .tillsammans^ landet.

kulturell service Det är bra kulturell service när det finns böcker, film, teater, musik för alla.

kung -en -ar Sverige har en kung, Carl XVI Gustaf. Finland har en president.

kunskap -en -er Hur mycket kan du? = hur stora kunskaper har du?

kurator -n -er Man kan få hjälp av en kurator, om man har problem* t.ex. med familjen, med arbetet eller med ekonomin*. Det finns kurator b i. a. på sjukhus och på skolor.

kursort -en -er T.ex. kursorten är Stockholm = kursen är i Stockholm.

kuvert -et

kvalitet -en -er Hur är kvaliteten på klockan? = Är klockan bra eller dålig?

kvar

I. Han har inga pengar kvar = hans pengar är slut.

30K

II. Reijo har inte rest till Finland* Han

är kvar i Sverige.

kvartal -et - = 1/4 år = 3 månader

kvinn/a -an -or Fru A är en kvinna. Herr B är en man.

kvinnlig Det finns två kvinnliga arbetare i företaget. Det är fru Eriksson och fröken Palm.

kvinnoklinik -en -er En avdelning på ett sjukhus. Dit kommer kvinnor för att få preventiv-medel* eller för sjukdomar i underlivet*.

kvitto -t -n = ett papper, som visar t.ex. att man har betalat pengar på banken eller på posten.

kväv/as -s -des -ts Man kvävs, om man inte kan andas.

kyrkobokförd När man kommer till Sverige måste man gå till pastorsexpeditionen (kyrkans kontor) och bli kyrkobokförd. Det är mycket viktigt för bl.a* försäkringskassan. Att bli kyrkobokförd betyder inte att man blir medlem i svenska kyrkan.

källare -n - '

källarmästare -n - = en person som är "chef" på en restaurang (för serveringen och köket).

källskatt -en -er ^preliminär skatff* som arbetsgivaren drar av direkt från lönen under inkomst-året (det år som man tjänar pengarna).

kän/na -ner -de -t

I. Han känner henne inte. Han vet inte

vem hon än II. Känner du någonting? = Gör det ont?

kö -n -er När det är många människor som t.ex. vill köpa mat i affären, måste de stå i kö.

köptvist -en -er = när säljare och köpare inte tycker detsamma och kanske måste gå till domstol för att få hjälp med frågan.

könssjukdom -en -ar = sjukdomar som smittar* t.ex. vid sexuella kontakter.LFI = Lärarföreningen för invandrar-

undervisning.

LO = Landsorganisationen i Sverige (från 1898). Många fackförbund är medlemmar i LO, t.ex. "Metall" (= Svenska Metallindustriarbetareförbundet). Nästan alla metall-arbetare är med i Metall.

lag -en -ar Lagen "säger" vad man får göra och vad man inte får göra. Man får t.ex. inte dricka alkohol, när man ska köra bil.

lag -et - ijen landskamp* spelar t.ex. Sveriges lag mot Tjeckoslovakiens lag. I ett ishockey-lag är det minst 17 personer.

lagbrott -et - Det är ett lagbrott, när man inte gör som lagen* "säger".

lag/er -ret -er T.ex. en affär har ett lager. När en vara är slut i affären, kan man hämta mer av den varan i lagret, som kanske är ett rum bredvid affären.

lagligt Är det lagligt? = Säger lagen* "ja" till det?

lagom = inte för mycket och inte för lite.

land -et länder Ett land, t.ex. Sverige, två länder, t.ex. Sverige och Finland.

landskamp -en -er När Sverige spelar ishockey mot Tjeckoslovakien är det en landskamp mellan de två länderna? *

landskap -et -1. Hon målar ett landskap.

II. Sverige är delat i 24 landskap, t.ex. Skåne, Värmland, Dalarna, Lappland.

landsting -et - Sverige är delat i 23 landstings-områden. Varje landsting sköter bl.ä*sjukvården i landstingsområdet (= landstingskommunen).

lands/man -mannen -män Vlado och Anton är från Jugoslavien. De är landsmän.

landstingskatalog -en -er = ett häfte

med information bl.#om vilka läkare och sjukhus man kan gå till på den plats, där man bor.

ledare -n - Han är ledare för arbetet = han är chef för arbetet.

ledighet -en = ledig tid.

ledsen Eva är ledsen. Hon är inte i alls glad. y

legal = som lagen* säger "ja" till.

legend -en -er = en gammal berättelse som ofta handlar om en mycket god, -kristen* människa (= ett helgon).

lekskol/a -an -or Barn kan gå i lekskola, innan de börjar grund-skolan* I lekskolan får de lära sig att leka och arbeta tillsammans i en grupp.

lev/a -er -de -t Människor i Sverige lever cirka 75 år = de blir cirka 75 år gamla.

licens -en -er = ett papper som visar, att man får ha något eller göra något. Den som har TV måste betala TV-licens.

licensavgift -en -er När man har TV,

måste man betala 55 kronor fyra gånger om året. Licensavgiften är 55 kronor. Den är 80 kronor för färg-TV och 12.50 kronor för bara radio.

lift -en -ar Hon vill ha lift.

lik Åke och Ove är tvillingar. Åke är mycket lik Ove.

lika

☐ och ☐ är lika

☐ och A är olika

likadan Karin vill ha en likadan cykel som Lotta. Hon vill hä en cykel som ser ut precis som Lottas cykel.

lit/a (-ar -ade -at) på Eva litar på Bo. Hon vet, att han alltid talar sanning*.

liv-et - Han blev 89 år gammal. Han levde ett långt liv.

32livförsäkring -en -ar Herr Ek har en livförsäkring. Han betalar varje år pengar (= premie) till en kassa (ett försäkringsbolag). Om herr Ek dör*, får fru Ek pengar från försäkringsbolaget*

livränt/a -an -or = ersättning varje månad till personer, som aldrig blir friska igen efter t.ex. en yrkes-skada*.

livsfarligt = så farligt* att man kan dö*. (Det är livsfarligt att gå på vägen i mörker utai^reflexer*.)

Livsmedelsverket = en central myndighe nom sköter kontroll av livsmedel (mat)

ljust Solen skiner och det är tidigt på morgonen. Det är mycket ljust ute.

lokal Arbetsförmedlingen är en lokal myndighet*, som finns på många platser i landet. AMS är den centrala myndigheten.

lokal -en -er = t.ex. ett rum.

lokalavdelning -en -ar En föremng* har ofta lokal-avdelningar på flera*platser i landet.

lott -en -er Se: lotteri

lotteri -et -er

lov -et -en När det är sommarlov,är barnen lediga från skolan.

luft -en När man andas, går luften* in och ut genom mun* och näsa*.

lukt/a -ar -ade -at Den här blomman luktar gott. ~

lumpen - militär-tjänst. Varje svensk man mellan 19 och 21 år måste gå igenom en grund-utbildning på 8—15 månader ("göra lumpen"). (Lump = gamla, dåliga kläder.)

lung/a -an -or

lunginflammation -en -er (pneumoni) = en sjukdom,of ta med hög feber och hosta.

lur/a -ar -ade -at Bo säljer* en dålig bil till Per. Bo säger att bilen är bra och Per köper den. Per lurar Bo.

lycklig Anna är lycklig. Hennes^pappa är hemma igen.

lys/a -er -te -t

Lampan lyser.

låg = inte hög. låg ligg/a -er låg legat.

lågstadiet Se: grundskola, långsamt = sakta.

lås -et -

lås/a -er -te -t Bo låser dörren, när han går ut. När han vill gå in igen, måste han ha en nyckel och låsa upp dörren.

låt/a (-er lät låtit) bli Han låter bli att göra det = han gör det inte.

lån -et - A lånar pengar av B = A får ett lån av B.

lägenhet -en -er = våning,

läg/er -ret -er = ett ställe där t.ex. flyktingar* bor (i Sverige bara för en kort tid).

lägg/a (lägger lade lagt) ner = sluta. Man lägger ner fabriken = man slutar med produktioneirVid fabriken.

läkarstation -en -er En läkarstation är som ett mindre sjukhus med 2—3 läkare. En patient får oftast inte stanna kvar där på natten.

lämn/a -ar -ade -at Lämna bilen hemma — 1 åt bilen stanna hemma.

lämplighetsintyg -et - = ett intyg där det står att man passar att köra bil (att man t.ex. inte dricker för mycket alkohol). Man söker lämplighets-intyg hos polisen.

län -et - Sverige = 24 län.

länder Sverige är ett land. Sverige och Finland är två länder.

33länsarbetsnämnd -en-er Sverige är t lat i 24 län* I vaije läiTfinns många arbetsförmedlingar (= lokala myndigheter). Deras centrala myndighet i länet är länsarbetsnämnden (LAN), i hela landet Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS).

länsstyrelse -n -r Det finns 24 län i Sverige. I varje län finns en läns-styrelse ("regering*"för länet). "Chef' för länsstyrelsen är en landshövding.

läroplan -en -er TLäroplan för grundskolan" står det, hur lärare och elevei*ska. arbeta i grundskolan.

läsår -et - = hösttermin* och vårtermin*.

lätt

I. Boken är lätt att läsa. Den är inte svår. II. Se: tung.

lättfil -en I lättfü finns bara 0,5% fett*

lättmjölk -en I lättmjölk finns bara 0,5% fett*

läx/a -an -or = hem-arbete från skolan,

lögn -en -er När man inte talar sanning*, säger man en lögn.

löneavdrag -et - Om man kommer för sent till jobbet, t.ex. 2 minuter, får man kanske ingen lön för de första 15 eller 30 minuterna. Man får avdrag på lönen.

lönehöjning -en -ar = när man får högre lön.

löneuppgift -en -er Bo får en löneuppgift den 2 februari. Den talar om hur stor inkomst han hade 1971. Han måste ha den för deklarationen*. Man får en löneuppgift från varje arbetsgivare.

löpsedel -n löpsedlar Tidningarnas löpsedlar finns där man kan köpaj1 ~~~ tidningar.

lös A har hunden i koppel. f(B har hunden lös.^

34M

mak/a -an -or Fru A är herr A:s maka (fru).

mak/e-en-ar Herr A är fru A:s make (man).

man mannen män Herr A är en many

manlig Det finns en manlig arbetare i företaget. Det är herr Johansson.

mantalsskriv/en -et -na Varje kommun* gör en gång om året en "lista" (mantalslängd) på de personer, som bor i kommunen. Varje person som är med på listan, är mantalsskriven i kommunen (medlem i kommunen).

manuellt Man gör ett arbete manuellt = man gör ett arbete med händerna.

mat/a -ar -ade -at Man matar t.ex. ett litet barn eller en patient* som inte kan äta själv.

matsked -en -ar Man äter t.ex. soppa med en matsked.

matvan/a -an -or Han äter bra mat och han äter alltid på samma tider, t.ex. klockan 7, 12 och 5. Han har goda matvanor.

medan Han Sjunger medan han duschar.

medborgarskap -et - Bo är svensk medborgare. Han har svenskt medborgarskap.

medelinkomst -én -er Pers inkomst

är 2 400 kr i januari, 2 500 i februari

och 2 600 i mars. Hans medelinkomst

.. 7 500 , o J

ar —-— = 2 500 kr per manad.

medlem -men -mar A är med i en

förening, en klubb eller en organisation. A är medlem.

menstruation -en -er När en flicka är cirka 12-14 år, får hon sin första menstruation (mens). Den håller på 3—6 dagar. Den kommer tillbaka var 4:e vecka. När kvinnan är 45-50 år, slutar ofta mens-truationen (blödningarna, serblöda*).

Metall Man säger øfta "Metall" i stället för "Svenska Metallindustriar- ¥ betareförbundet" som är ett fackförbund. Nästan alla metall-arbetare är med i "Metall". De är "metallare".

mil -en - 1 mil =10 km 1 km = 1000 meter

.miljöförstöring -en = när t.ex. fabriker gör miljön sämre: vattnet som vi dricker blir dåligt, och luften som vi andas blir också dålig.

miljövård -en Vid god miljövård vill man skydda* natur* och människor mot t.ex. avgaser från bilar, utsläpp^rån

industrier etc*

minoritet -en -er Här: En liten folkgrupp, en liten del av ett folk <t.ex. invandrare, som är en liten del av alla människorna i Sverige).

minsk/a -ar -ade -at :

bli mindre.

: göra mindre,

missbruk -et - = när man använder något för mycket eller på fel sätt t.ex. medicin.

misshandel -n = när någon t.ex. slår någon annan så att den andra blir skadad.

missnöjd Han är missnöjd med bilen = han tycker inte alls om den.

misstag -et - = fel-

mjuk Stolen A är hård, stolen B är mjuk.

m.m. = med mera. Han betalar mat, hyra m.m. = han betalar mat, hyra och mycket annat.

mobbing När några barn i en skola gör allt mycket svårt för ett annat barn i skolan. De slårbarnet och skrattarkanske

35M

därför att barnet t.ex. inte kan tala svenska så bra.

moder -n mödrar (mor) = mamma

moderater = medlemmar i Moderata samlingspartiet, ett av de fem politiska partierna i riksdagen*.

modersmål -et - John är från England. Hans modersmål är engelska.

modig = inte rädd*.

moms -en = skatt på allt man köper (15% av priset efter den 15 september 1974).

mord -et - A planerar att döda* (mörda) B. A mördar B. Det är ett mord.

motarbet/a -ar -ade -at Två personer motarbetar varandra*= de hjälper inte varandra utan* gör det svårare för varandra.

motgång -en -ar Han har motgångar på arbetet = det går inte så bra för honom på arbetet.

motion -en (-er) I. Bo vill få motion varje dag. Han tar inte bussen till arbetet. Han går till arbetet.

II. En riksdagsman* skriver en motion, när han vill att man ska tala om ett speciellt problem* i riksdagen*.

motsats -en -er "Varm" är motsats till "kall". "Vit" är motsats till "svart".

motståndare -n - Han är motståndare till att färgade och vita barn går i samm*skola = han vill inte att färgade och vita barn ska gå i samma skola.

motståndsrörelse -n -r En motståndsrörelse kan t.ex. arbeta för att få bort ett politiskt system i ett land.

motsättning -en -ar Det kan bli

problem och motsättningar mellan personer på en arbetsplats, t.ex. därför att man inte förstår varandra.

mottagning -en -ar När man kommer till t.ex. medicinska avdelningen på ett sjukhus, kommer man först till mottagningen. Där får man anmäla sig hos en sjuksköterska, sedan får man oftast sitta och vänta på att få komma in till läkaren.

mun -nen -nar Se: kroppen

mur -en -ar

myndig Den som är myndig behöver inte fråga föräldrarna vad han får göra och vad han inte får göra. Man blir nu

myndig vid 18 år.

myndighet -en -er = t.ex. arbetsförmedlingen, eller polisen eller barnavårds-nämnden*.

mödravårdscentral -en -er På mödTa-vårdscentralen, som finns i varje kommun*, kan en kvinna t.ex. få kontrollera hälsan gratis under graviditeten (medan hon väntar barn). Där kan man också få preventivmedel*.

möjlighet -en -er Han kan få ett jobb i morgon = han har möjlighet att få ett jobb i morgon.

möjligt Fabriken gör det möjligt för många att få arbete = fabriken gör så att många kan få arbete.

mörd/a-ar-ade-at A vill döda B. A mördar B.

mörkt Det är mörkt på natten. Jag kan inte se. Jag måste tända lampan.

möte -t -n De ska ha ett möte och tala om viktiga frågor = de ska träffas och tala om viktiga frågor.

36N

narkotika -n t.ex. hasch, heroin, preludin och morfin. Missbruk* av narkotika är farligt*.

narkotikabrott -et - Lagen* säger att man t.ex. inte får sälja narkotika. Det är ett brott att sälja narkotika.

natur -en - Skydda* naturei? = skada* inte luft*, vatten, skog*, och djur *!

naturlig Det är naturligt = Det är som det ska vara.

na :urligtvis Det är naturligtvis så = alla vet att det är så.

Naturvårds-verket Statens naturvårdsverk i Stockholm. Det arbetar t.ex. med frågor om allmän naturvård, om vatten-vård, luf&rård, buller* m.mr

nav/el -eln -lar

nedsmutsat Här blir vattnet nedsmutsat.

ner Hissen går ner. nervös

netto invandring -en

K

nettolön -en -er bruttolönen -skatten = nettolönen.

nikotin -et Nikotin finns i tobak.

Norden = Sverige, Norge, Danmark, Finland och Island.

nordisk = finsk, svensk, norsk, dansk, isländska

normal = som nästan alla andra/ allt annat.

nr = nummer.

nyfiken Vad har du i paketet? Du måste visa mig. Jag är så nyfiken.

nyhet -en -er Man kan lyssna på nyheter i radio. Då får man veta, hur det är i dag i. t.ex. Sverige, Afrika, Kina eller USA.

nykterhetsnämnd -en -er Nykterhetsnämnden i en kommun* ska hjälpa personer som har problem med alkohol. Nämnden kan ordna t.ex. annat arbete eller vård på sjukhus.

nyligen = för en kort tid sedan

nyttig Maria äter nyttig mat = hon äter mat som är bra för henne.

nyårsafton -en=Den 31 december.

nödvändig Nödvändiga saker = saker som man måste ha.

nötkött -et = kött från-61

nobelpris -et - Varje år ger man nobelpriset till personer som har gjort något mycket bra i medicin, litteratur, fysik och kemi. De får priset vid nobel-festen i Stockholm den 10 december (Nobels dödsdag). Man delar ut Nobels freds-pris i Oslo.

Svensken Alfred Nobel (1833-96) var den förste som gjorde dynamit. Han tjänade mycket pengar. En del av dem går nu till nobelpris.

nog Han kommer, tror* jag = Han kommer nog.

37o

obligatorisk = något som man måste göra.

ob-tillägg -et - = tillägg på lönen för obekväm arbetstid (efter arbetsdagens slut eller på lördagar och söndagar).

okunnighet -en Det är stor okunnighet om det här = folk vet inte mycket om det här.

olaglig = Lagen* säger "nej" till det.

olika

☐ och ☐ är lika.

☐ och A är olika.

olj/a -an -or

olycklig Man kan t.ex. vara olycklig, när man är mycket sjuk eller mycket ensam*.

olycksfall -et - Ett olycksfall på arbetet = en olycka på arbetet.

ombud -et - Han är mitt ombud* i den här saken = han ska sköta den här saken åt mig.

ombudsman -nen ombudsmän Fackföreningar* och fackförbund* har ombudsmän. De ska hjälpa arbetarna, om de har problem på arbetsplatsen. Se också: KO och JO!

om/komma -kommer -kom -kommit

= att dö* i en olycka.

område -t -n Det här.är svenskt område = det här är en del av Sverige.

omväg -en -ar Lisa ska gå från A till B. Hon går inte direkt — hon går en omväg.

A B

omröstning -en -ar Ska mellanölet bort ur affärerna? 168 riksdagsmän^ svarade "nej", 161 svararade "ja" på frågan. Det var en omröstning.omskolning -en Kalle var byggnadsarbetare. Han fick ont i ryggerroch måste byta arbete. Nu går han på omskolning för att lära sig ett annat yrke*

onödig Det här är onödigt = det behövs inte.

opereras Hon opereras av läkaren = läkaren opererar henne.

oppositionsparti -et -er = ett parti som inte är med i regeringen*. Oppositionspartierna i Sveriges riksdag* är år 1975: Center-partiet (c), Folk-partiet (fp), Moderata samlingspartiet (m) och Vänster-partiet kommunisterna (vpk).

optiker -n - = en person som kan göra glas-ögon*, sälja glasögon och kontrollera, om man ser bra.

ordentlig Han är inte ordentlig.

ordförande -n -1 vaije förening* eller förbund * finns en ordförande.

ordlist/a -an -or Du läser just nu i en ordlista. En ordlista kan också vara på två (eller fler*) språk.

ordn/a -ar -ade -at

I. Kan du ordna ett bord på restaurangen ikväll? = Kan du beställa ett bord på restaurangen ikväll? II. Han ordnar en fest = han gör så att det blir en fest.

orienteringsämne -t -n = geografi, historia, naturkunskap, religionskunskap, samhällskunskap, hembygdskunskap, biologi, kemi, fysik.

ork/a -ar -ade -at Han är trött*. Han orkar inte arbeta.

orolig Per har problem. Han vet inte om han kan klara dem. Han är orolig för att det kanske blir svårt.

ort -en -er = en plats, t ex Malmö.

ortstidning -en -ar Tidningen från den plats, där man bor.

o.s.v. = och så vidare Det svenska alfabetet är A, B, C, D o.s.v.

otrogen Herr Persson är otrogen. Han är gift med fru Persson, men han ligger med en annan kvinna ändå.

oskyldig Han är oskyldig till olyckan = han är inte orsak till olyckan.

ovänskap -en Det är ovänskap mellan herr A och herr B.

De vill inte tala med varandra.

ordning -en - De vill ha mer lag* och ordning = de vill kontrollera* mer vad folk gör.

organisation -en -er LO* ar en

fackli^organisation.

orientalisk från Libanon, Indien, Kina eller något annat land i Östern.

39p

PBU (Psykiska barn- och ungdomsvården) På PBU finns det läkare, psykologeroch kuratorer*De ska hjälpa barn och föräldrar som har problem med sig själva eller med någon annan. Barn, ungdomar och föräldrar kan direkt kontakta Psykiska barn- och ungdomsvården (se telefon-katalogen).

parti -et -er Se: politiska partier.

partiledare -n - = "chef" för ett politiskt parti.

pass/a -ar -ade -at De här skorna passar bra.

passagerar/e -en - = en person som t.ex. åker buss, bil, tåg eller flyger.

passiv Han är passiv = han väntar att någon annan ska göra något, men han börjar inte göra något själv.

pastors-expeditionen = "kyrkans kontor."

patient -en -er = en sjuk person på sjukhus eller hos läkare.

pension -en -er = ekonomisk ersättning som man kan få t.ex. om man är sjuk och aldrig blir frisk igen och inte kan arbeta eller om man är gammal. Se också: ATP och folkpension!

pensionär -en -er = äldre person, ofta över 67 år.

per mit t er/a -ar -ade -at Se: permit tering?

permittering -en -ar-När en arbetstagare är arbetslös* för en kortare eller längre tid t.ex. därför att det inte finns

så mycket att göra på företaget*

personal -en Personalen på företaget* = de personer som arbetar på företaget.

personal/bostad -bostaden -bostäder John arbetar på en fabrik, och han bor i fabrikens bostad. Han har personalbostad.

personalchef -en -er = en person på t.ex. en fabrik som arbetar med frågor om de anställda: hur de har det på arbetet, deras lön och semester.

personalrum -met - Ett rum på en arbetsplats. Där kan de anställda* koka kaffe och vila*.personbevis -et - = ett papper som visar vad man heter, när man är född och var man är född. Man får det på pastorsexpeditionen^ kyrkans kontor).

personnum/mer -ret -mer Pia är född den 19 oktober 1948. Här är hennes

personnummer: 461019 93& Z

^ födelsetid fö.d.nr kontroll-nummer

pistol -en -er

plugget = skolan.

PANG-

poliklinik -en -er = en avdelning på ett sjukhus, där man kan få behandling (=vård). Man ligger inte kvar där.

polio (barn-förlamning) = en sjukdom. Personer som har haft polio kan ha svårt t.ex. att andas eller att gå eller att använda händerna.

politiska fångar = personer som sitter i fängelse, därför att de iycker på ett annat sätt än regeringen^ landet.r*~nr_r~

politiska partier Det finns fem politiska partier i riksdagen (= parlamentet): Socialdem o kr a tiska arbetarepartie t (s) och vänsterpartiet kommunisterna (vpk) är "socialistiska" partier. Centerpartiet (c), folkpartiet (fp) och moderata samlingspartiet (m) är "borgerliga" partier.

porto -t -n

P-pill/er -ret -er = en typ av preven-tiv-medel*.

praktik -en Innan man börjar en yrkes^ utbildning behöver man ofta praktik. Då arbetar man på en arbetsplats, som ska vara lik* den arbetsplats man får efter utbildningen.

preliminär skatt Sven ska arbeta hela 197,5 Arbetsgivaren drar av skatt direkt från hans lön vaije månad. Det är preliminär skatt för 197 5,

premie -n -r När man går på kurs i svenska på ett företag*, får man ibland en premie (pengar) efter kursen.

prenumeration -en -er Man kan ha

en prenumeration på t ex Dagens Nyheter. Då får man tidningen hem varje dag.

pressläggning -en Vid pressläggningen startar man de maskiner, som trycker ("gör") tidningen i många tusen exemplar.

prestation -en -er Hennes prestation var bäst = hon gjorde det bäst av alla.

preventivmed/el -let - el Eva och hennes man vill inte ha barn just nu. Därför använder de preventiv-medel. Det finns ett litet häfte som ger information om bl.a.* preventivmedel, köns-sjukdomar* och abort*. Det finns på 12 språk och man kan få det gratis på bl.af invandrar- . byråerna eller direkt från Invandrarverket tel. 08/14 15 20.

pris -et -er I. Priset på skor har gått upp = skorna är dyrare nu. II. Han får en bil som pris. Han får bilen om han

vinner*.

privat Per och hans bror har en liten fabrik. Det är deras fabrik. Fabriken är ett privat företag.

privatläkare -n - En privatläkare har en egen* mottagning*bch är inte anställd* av en myndighet.

problem -ét - Jag har problem med min pojke. Han vill inte sova. Vad ska jag göra?

process -en -er Vid en skilsmässa kan det ibland bli process, t.ex. om vem som ska ha hand om barnet, när pappan vill ha vårdnaden* om barnet och mamman också vill ha det. Då låter man en domstol* bestämma*.

produktion -en Det är stor produktion av bilar i Sverige = Man gör många bilar i Sverige.

protester/a -ar -ade -at De protesterar mot något = de säger att de inte vill det.

41prov -et - Vid ett prov får man t.ex. svara på frågor och visa hur mycket man kan.

psykiat/er -ern -rer = en läkare för personer som har psykiska^>roblem, personer som t.ex. inte kan få kontakt med andra människor, som har svårt att sova, som inte kan sköta arbetet.

psykisk Se: fysisk)

psykolog -en -er Om man har svåra problem t.ex. med sig själv eller med familjen, får man ibland gå till en psykolog för att få hjälp, t.ex. genom samtal.

pyssl/a -ar -ade -at De har pyssel-kväll. De pysslar (= de har t.ex. papper, färger, sax och klister. De gör små saker till julen).

på sätt och vis Det är bra på sätt och vis = det är ganska bra.

ffråsk -en -ar Det är påsk i slutet av mars eller i april. Påsken har religiös betydelse: De kristna firar påsk till minne av att Kristus do *på korset. Barnen är lediga från skolan hela påskveckan (palm-söndag, måndag, tisdag, onsdag, skär-torsdag, iång-fredag, påskafton, påsk-dagen). Redan före*påsk brukaAian ta m påsk-ris. På*påsk-afton kokar man ägg, målar och äter dem. Förr trodde man att häxor flög för att träffa djävulen vid påsk, särskilt under skärtorsdags-natten. Därför tände man eldar för att skrämma bort dem. Nu brukar barn ofta klä ut sig till häxor. Då går de och ringer på dörrarna och vill ha något gott. Man brukar säga "Glad Påsk" till

varandrä*

eld-evj-a r

42RFSU = Riksförbundet för Sexuell Upplysning. Det arbetar med sexuella frågor och frågor om samlevnad (att leva tillsamman*. RFSU har mottagning (man får komma dit efter tidsbeställning), rådgivning (försöker att hjälpa personer genom samtal), kurser och säljer litteratur och preventivmedel. Kontor finns nu i Bollnäs, Eskilstuna, Gävle, Göteborg, Hofors, Katrineholm, Malmö, Sandviken, Stockholm, Uddevalla och Västervik.

RÅ = riksåklagare. Vid varje domstol* i landet finns åklagare. En åklagare åtalar ("anmäler'2 personer som har begått något brotfT Riks-åklagaren är chef för alla åklagare i landet.

rabatt -en -er Ibland ger affärerna rabatt på en vara. Det kan t.ex. vara 20% rabatt på tvättmedel, som då är 20% billigare.

radioaktiv När atom-bomben föll över Hiroshima, blev det radio-aktiv strålning. Människor som får för mycket radioaktiv strålning blir sjuka. Om de senare får barn, kan barnen födas sjuka.

raml/a -ar -ade -at = falla omkull.

ransonering -en -ar När det är ransonering, får man inte köpa så mycket man vill. Man får kanske ett kort, dar det står hur mycket man får köpa.

ras/a -ar -ade -at Det rasar! ^

rast -en -er I skolan kan man ha en rast mellan två lektioner. Då får barnen gå ut och leka.

rea Ibland är det rea (realisation) i affärerna. Då kan man köpa många saker billigare än tidigare.

reagera (-ar -ade -at) starkt mot Man

reagerar starkt mot något = man protesterar mycket och säger NEJ till det.

receptbelagd En medicin kan vara recept-belagd. Då får man köpa den bara om man har ett recept från en läkare.

reflex -en -er Man ska alltid ha en reflex på sig när man går på vägen i mörker.

reg/el -eln -ler En regel säger hur man får göra och hur man inte får göra. Det finns t.ex. många regler i trafiken.

regering -en -ar I Sveriges regering "sitter" nu statsministerÖlof Palme och 18 statsråd (ministrar). De är med i det social-demokratiska partiet, som är det största politiska partiet i riksdagen*.

regim -en -er Regimen i ett land = t.ex. presidenten, ministrarna och parlamentet i landet.

registrer/a -ar -ade -at = skriva in i ett register. Man kan registrera en bil. Då skriver länstyrelse nin den i bil-registret där alla bilar ska finnas med.

reklàmer/a -ar -ade -at

I. Eva köper ett par skor. De är inte bra. Hon går tillbaka till affären med skorna och talar om att de inte är bra = hon reklamerar skorna. II. När ett brev eller paket inte kommit fram till adressaten, reklamerar man det på posten: man fyller i en blankett och talar om, vad som inte kommit fram. Då börjar posten arbeta med att söka efter brevet eller paketet.

rekommender/a -ar -ade -at

I. A säger: "Det här är bra! " = A rekommenderar det här.

II. A ska skicka ett mycket viktigt brev till B. Det måste komma till B. A går till posten och rekommenderar brevet.

rektor -n -er = "Chefen" på en skola.

religion -en -er = t.ex. kristendom, islam, buddism, hinduism. I Sverige är kristendomen den största religionen, den svenska kyrkan är protestantisk.

43remiss -en -er Doktor Ek skriver en remiss till ögoifcäkaren. I brevet står det, vad doktor Ek vill att ögonläkaren ska undersöka. Doktor Eks patien*ar med remissen till ögonläkaren.

ren Han har tvättat skjortan. Den är ren nu, inte smutsig.

renhållning -en Kommunerf sköter renhållningen. Man måste betala för det.

reparer/a -ar -ade -at = laga.

repris -en -er Programmet kommer i repris = programmet kommer en gång till.

resgods -et = saker som man har med på en resa.

respekter/a -ar -ade -at Jag respekterar dem = jag tycker inte, att de gör rätt, men jag tycker ändå att de är bra människor.

rest -en -er Här är fem äpplen. Bo får två. Per får resten (= tre).

restskatt -en -er = kvarstående skatt. Betalar man för lite i, preliminär skattf ett år, måste man betala "restskatt" under de fyra första månaderna året efter. Ofta gör arbetsgivaren avdrag* för kvarstående skatt direkt på lönen.

resultat -et - Resultatet av fotbollsmatchen blev 4-0.

retroaktiv Det är mars nu. A får högre lön re tr o-aktiv t från 1 januari = han får mer pengar i mars för januari, februari, mars.

revolution -en -er År 1917 var det revolution i Ryssland. Regeringen* ville stanna, men människorna üandet vjlle inte att den skulle göra det.

M

revy -n -er = ett program med sånger och korta teater-stycken där man får skratt^mycket.

rik Han har mycket pengar, många hus och bilar. Han är mycket rik.

riksbanken = Sveriges central-bank. Bara riksbanken får göra svenska pengar.

riksdag -en -ar Vart tredje år (1973/76/ 79) väljer svenska folket representanter till riksdagen (parlamentet). I riksdagen är det 350 riksdags-män och -kvinnor, just nu från 5 politiska partier. De arbetar med frågor om t.ex. nya lagar* och skatter.

riksdags/man -mannen -män I riksdagen finns det 350 riksdagsmän.

riksdagsparti -et -er = ett politiskt parti med representanter i riksdageii:

riksdagsval -et - Se: val!

riksförbund -et Ett riksförbund är ett förbund för hela Sverige. Många förenings ar kan vara medlemmar i samma förbund;

Riksförsäkringsverket = en central * myndighet*som sköter t.ex. sjuk- och yrkesskadeförsäkringar Den lokala* myndigheten är försäkrings-kassan.)

riktnum/mer -ret -mer Kalle bor i Stockholm. Han har telefon-nummer 33 47 84. Eva bor inte i Stockholm. Hon ska ringa till Kalle. Då måste hon först slå rikt-numret till Stockholm. Det är 08. Eva slår alltså det här numret till Kalle: 08/33 47 84.

risk -en -er Den här skylten visar att det är risk för halka på vägen.

rivningskontrakt -et - När man hyr en

lägenhet, får man ett kontrakt som visar att man hyr lägenheten. Hyr man lägenhet i ett hus, som ska rivas, får man ett rivningskontrakt. Där står det att man måste flytta, när hyres-värdeirvill riva huset.

röck -en -ar

rolig Hon berättaren rolig historia. Alla skrattart

rost -en Det blir mycket rost på en1 cykel som står ute i regnet.

^vt/7*

44rygg -en -ar

rymd -en En astronaut far genom, rymden i en raket. ^

rym/ma -er -de -t En intern* rymmer, när han inte får lämna fängelset* men gör det ändå.

råd -et - Jag vet inte hur jag ska göra. Kan du ge mig ett råd? (= Kan du säga hur det är bäst för mig att göra?)

rådgivare -n - = en person som arbetar med att ge råd*.

rådgivning -en En person som ger råd*? arbetar med rådgivning.

rådgivningsbyrå -n -er = ett kontor, där man kan få råd* (t.ex. när man vill ha abort).

rån -et - Han rånar en bank.

råvar/a -an -or Mjölk är en råvara, när man gör ost = man använder mjölk, när man gör ost.

räck/a -er -te -t

I. Jag har så mycket pengar att jag kan betala = mina pengar räcker.

II. "Vill du räcka mig saltet?" = "Vill du ge mig saltet? "

rädd

ränt/a -an -or Om man har pengar på banken, får man en årsränta på ca 5% på pengarna.

rättegång -en -ar Se: domstol /

rättighet -en -er Vilka är hennes rättigheter? = Vad har hon rätt till?

rättvis Läraren är rättvis = han är likadan* mot alla barnen.

Röda Korset (i muhammedanska länder: Röda Halvmånen) = en internationell organisatioi?som arbetar för att hjälpa människor som är sjuka, skadad^eller har det svårt på annat sätt.

rörlig = inte alltid samma* eller inte alltid på samma plats.

röst/a -ar -ade -at De ska rösta = de ska välja t.ex. representanter till riksdagen*.

rösträtt -en A har rätt att rösta (vara med och välja representanter) till riksdagen* eller kommun-fullmäktige (kommunens* riksdag).

rädd/a -ar -ade -at Bo hade bil-bälte* på sig vid olyckan. Det räddade honom. Han blev inte alls skadad*.

Rädda Barnen Rädda Barnens riksförbuncri Stockholm vill hjälpa barn, som har det svårt. Varje år samlarman in cirka 20 miljoner kronor.

45SACO = Sveriges akademikers centralorganisation, ett förbund* med många läkare, ingenjörer, advokater.

SAF = Svenska Arbetsgivareföreningen, arbetsgivarnas och företagarnas största organisation i Sverige. Bildades 1902. SAF och LQ* är den svenska arbetsmarknaden^två största organisationer.

SM = Svenska Mästerskapen

SPK (Statens pris- och kartellnämnd) = en myndighet* som bl.a. kontrollerar priserna i Sverige.

STP (särskild tilläggs-pension) = en extra pensio^för arbetare. Den ska boija vid 65 år. Arbetsgivaren ska betala avgiften.

SÖ = Skolöverstyrelsen, den centrala myndighete^för Sveriges skolor.

sag/a -an -or "Rödluvan och vargen" är en sagjL_

'S l

samarbet/a -ar -ade -at = att arbeta tillsamman^ned någon annan/några andra.

samhälle -et -en = en plats eller ett land och människorna där. (Ordet samhälle kommer från hålla samman = vara tillsammans*.)

saml/a -ar -ade -at Hon samlar pengar för Röda Korset.

r

samlevnad -en = att leva och]bo tillsammans*

samma Han bor i Örebro. Det gör hon också. De bor i samma stad.

sammankall/a -ar -ade -at Man sammankallar medlemmarna = man skriver eller säger till medlemmarna, att de ska komma till ett möte.sammankomst -en -er = ett möte, där flera personer träffas för att göra något,

samtidigt = på samma gång.

sanning -en -ar Man talar sanning, när man säger hur det verkligen är.

schampo -t -n = tvättmedel för håret.

sed -en -er Det är en sed hos oss att göra så här = vi har alltid gjort så här.

se upp Se upp för bilen!

seg/er -ern -rar Han vinner en seger i rallyt. Han kommer som nummer ett.

service = hjälp att sköta eller laga en vara som man har köpt.

sexualundervisning -en = undervisning om sexual-livet, t.ex. hur det blir barn och hur man ska göra när man inte vill ha barn (= hur man använder preventivmedel*) och om könssjukdomar*, sist Han kommer sist.

sjukbidrag -et - = en typ av förtidspension*, som man kan få under en tid.

sjukgymnastik -en Hon har ont i ryggerir

Nu får hon sjukgymnastik.

sjukpenningklass -en -er Medlemmarna i försäkringskassan är placerade i sjukpenning-klass. Den som har hög inkomst är i en hög sjukpenningklass och får högre sjukpenning än den, som har låg inkomst.

sjukskriven Bo är sjukskriven en vecka = läkaren skriver ett intyg, att Bo är sjuk och inte får arbeta på en vecka. Bo får sjuk-penning under den veckan.

sjukvårdare -n - En sjukvårdare arbetar på ett sjukhus.

sjukvårdsbiträd/e -et -en Ett sjukvårdsbiträde arbetar på ett sjukhus.

självdeklaration -en -er Vaije år måste man deklarera förra årets inkomster. Då fyller man i en blankett och talar om hur mycket man har tjänat. Senast den 15 februari lämnar man in deklarationen (allmän själv-deklaration).

självrisk -en Bo har kört på herr Karlssons bil.Det kostar 3 200 kr att laga bilen. Bo har en trafik-försäkring. Försäkrings-bolaget betalar 2 800 kr. till herr Karlsson. Bo måste själv betala 400 kronor. Han har 400 kronors självrisk.

självständig Landet är självständigt = inget annat land får komma och säga hur folket i det här landet ska göra.

skad/a -an -or Bo faller och bryter armen. Han får en skada i armen och åker till sjukhuset.

skaff/a -ar -ade -at Han har skaffat sig en TV = han har köpt en TV.

Skandinavien = Sverige, Norge, Danmark.

skattekvitto -t -n = ett kvitto* på att man har betalat skatt på t.ex. bilen.

skattepliktig = som man måste betala skatt för.

skattsed/el -eln -lar = ett papper, som visar hur mycket skatt man ska betala.

skift -et - Erik arbetar i skift. Det är 2-skift på hans arbetsplats. Det betyder att han arbetar kl. 5.30-14.00 (dag-skift) en vecka. Sedan byter han skift och arbetar kl. 14.00-22.30 (kvälls-skift) nästa vecka.

skiftarbetare -n - se: skift f

47skil/jas -s -des -ts = sluta vara gift*.

skillnad -en -er Det är ingen skillnad på de två lägenheterna. De är precis lika*.

skilsmäss/a -an -or Herr och fru Persson vill inte bo tillsammans* längre, de vill inte vara gifta* längre. De vill skiljas. De vill ha skilsmässa.

skjut/a -er sköt skjutit Han skjuter:

skjuts/a -ar -ade -at Bo skjutsar Eva på cykeln.

skog -en -ar

skoj/a -ar -ade -at Han skojar. Andra blir glada och sk ra 11 ar* n äi^d e lyssnar på honom.

skoldirektion -en -er Skoldirektionen i Stockholm sköter skol-frågor för Stockholms kommun?

skolk/a -ar -ade -at Arne måste gå till skolan, men han går inte dit = han skolkar.

skolkurator -n -er = en person som arbetar i en skola och hjälper eleverf som har problem t.ex. hemma eller med kamrater. Kuratorn har tystnadsplikt (= får inte prata med någon annan om problemen, om eleven inte själv vill det).

skolmyndighet -en -er 1 varje kommuiFfinns en skolmyndighet. Skolmyndigheten säger, hur man ska sköta skolorna i kommunen.

skolplikt -en Alla barn i Sverige måste gå i skolan i 9 år, eller till slutet på vårterminen* det år, då de blir 16 år gamla.

skolskötersk/a -an -or En skolsköterska arbetar i skolan. Hon kan hjälpa dem som blir sjuka i skolan.

skoltermin -en -er Varje skolår har två

terminer, höstterminen och vårterminen. Då går barnen i skolan.

skott -et- Han skjuter ett skottjned pistolen.

skratt/a -ar -ade -at När man tycker att något är mycket roligt*, skrattar man.

skriftligt Hon frågar skriftligt = hon skriver frågan.

skrivelse -n -r = t.ex. ett brev till en myndighet*.

skräm/ma -mer -de -t Hunden skrämmer honom, han blir rädd* för hunden.

skräp/a (-ar -ade -at) ner Skräpa inte ner! Lägg skräpet här i stället.

skuld -en -er

I. A lånar 10 kronor av B. A har en skuld på 10 kronor till B.

II. Bo körde på en hund. Hunden blev skadad*Det är Bos skuld att hunden blev skadad.

skuldfri Han är skuldfri = han har inga skulder*.

skydd -et - Ett paraply är ett skydd mot regn.

skydd/a -ar -ade -at Det här är en

skyddshjälm. Den skyddar hans huvud när han arbetar.

skyddsanordning -en -ar En maskin nar ofta skydds-anordningar, så att arbetaren vid maskinen inte ska råka ut för någon olycka.

skyddsföreskrift -en -er På fabriker t.ex. finns skydds-föreskrifter. Där kan man läsa, vad man måste göra för att inte råka ut för olyckor i arbetet.

48skyddsombud -et - På alla arbetsplatser med minst fem arbetstagare ska det finnas ett skydds-ombud. Arbetstagarna väljer skyddsombudet, som ska sköta frågor om arbetar-skydd* på arbetsplatsen.

skyldighet -en -er Det är vår skyldighet = det är något som vi måste göra.

skynd/a (-ar -ade -at) sig Vi skyndar oss att göra det = vi gör det fort.

skäl -et - = orsak.

skäm/mas -s -des -ts När man skäms för något man har gjort, då önskar man att ingen ska veta att man gjort det.

slant -en -ar = pengar, slips -en -ar l slott -et -

slå -r slog slagit

A sl&r £, B Slår A.

slå (-r slog slagit) ut

släck/a -er -te -t Han släcker elden*.

släktnamn -et - Antons släktnamn är Lindberg * hans efternamn är Lindberg.

släpp/as -s - tes -ts A ska släppas ut från fängelsetorn 10 dagar = han får åka hem om 10 dagar.

smak/a -ar -ade -at Maten är god = den smakar bra.

smitt/a -ar -ade -at Sjukdomen smittar = andra människor kan få sjukdomen, om de träffar den som är sjuk.

smittkoppor (variolae)

smuts -en Det är mycket smuts på skjortan. Han måste tvätta den.

smäll/a -er -de -t Det smäller.

snatteri -et -er = t.ex. när en person tar varor i en affär men inte betalar för varorna.

snäll Jan är snäll. Han tänker på andra människor och hjälper dem ofta.

sociala rättigheter = rätt att få låna böcker på bibliotek, att få hjälp t.ex. med pengar till mat, om man behöver det, rätt att få hälso-vård och sjuk-vård och mycket annat.

socialbyrå -n -er I vaije kommun* finns en sqcialbyrå. Socialbyrån ger socialhjälp,t.ex. pengar tjll hyra, mat, kläder. Alla personer i kommunen har rätt till hjälp, om de behöver det.

socialhjälp -en Varje person i en kommun* har rätt till socialhjälp, om det behövs. Det är ekonomisk hjälp, hjälp till den som är sjuk, gammal eller inte har något arbete.

socialminist/er -ern -rar = chef för social-departementet, medlem av regeringen*. Social-departementet arbetar med frågor om t.ex. social-hjälj£ barnavård, sjuk- och hälso-vård.

Socialstyrelsen = den högsta myndigheteiftör socialvårdfhälsovård och sjukvård i Sverige.

socialvård -en Varje person i en kommun* har rätt till socialvård. Det kan t.ex vara vård av gamla och sjuka, hjälp i hemmet, ekonomisk hjälp (social-hjälp) etc*.

som vanligt = precis som det nästan alltid är.

sommarlov -et - Den tid på sommaren då barnen är lediga från skolan (ungefär 15 juni—20 augusti).

49sommarlovskoloni -n -er = ett ställe på landet där många barn kan bo en tid på sommaren.

somn/a -ar -ade -at Hon somnar klockan

8 = hon börjar sova klockan 8.

soptunn/a -an -or

sorgehögtid -en -er När någon är död kan man ha sorge-högtid. Den kan vara i kyrkan. En person talar om den döde, alla tänker på honom, man kanske sjunger.

sov/a (-er sov sovit) över = inte åka hem och sova men stanna kvar och sova.

spad -et - Han kokar grönsaker i vatten. Då får han kokta grönsaker och grönsaks-spad.

spalt -en -er Den här tidnings-sidan har tre spalter:

spräng/a (-er -de -t) i luften De

spränger 1

planet i luften.

spar/a -ar -ade -at När man sparar köper man inte så mycket. Man går till banken eller posten och sätter in pengarna i stället.

sparkapital -et - Han går till banken med t.ex. 50 kronor varje månad. Nu har han 600 kronor på banken. Det är hans sparkapital.

sparken Kan får sparken = han måste sluta arbetet.

sparsam En sparsam person köper inte så mycket. Han sparar* pengarna.

sport -en -er = t.ex. fotboll, ishockey, bord-tennis

sprut/a -an -or

stadgar I varje förening* har man stadgar. I stadgarna står det vilka som ska vara medlemmar i föreningen, vad föreningen ska arbeta för och hur den ska arbeta.

stark Han är stark. Osten är stark. Barnen tycker inte om den. Vi måste köpa mild ost till barnen.

starköl -et Det är 4,5% alkohol i starköl.

start/a -ar -ade -at = börja gå.

stat -en = regeringen* och andra myndigheter* för hela landet.

Statens invandrarverk (SIV) = en

myndighet*som arbetar med invandrarfrågor för hela landet.

Statens provningsanstalt = en myndighet* som provar (kontrollerar) apparater, maskiner och andra saker som man använder i Sverige.

statistik -en En statistik kan t.ex. visa hur mycket svenska folket röker på ett år, hur många olyckor som händerunder ett år etc.

statlig Man betalar statlig skatt och kommunal skatt. Den statliga skatten går till staten* (till vägar, skolor, försvaret* etc. för hela landet).

statsminist/er -ern -rar = chef för regeringen*. Sveriges statsminister heter Olof Palme.

språk -et - John kan tala två språk: svenska och engelska.

språkkunskaper Hon kan många språk = hon har stora språkkunskaper.

stavning -en Han är bra i stavning = han skriver nästan alltid orden rätt.

stjäl/a stjäl stal stulit Någon stjäl Evas bil. Eva går till polisen och säger: "Min bil är borta. Någon har stulit den."

50stjärn/a -an -or

stormarknad -en -er = en mycket stor affär, långt från centrum. Där finns många P-platser. Priserna är lägre än i andra affärer.

straff -et - Ett straff är att sitta i fängelse* ett annat straff är att polisen tar körkortet.

straff/as -as -ades -ats Han straffas för rattfylleri = han måste t.ex. betala bötei*därför att han har druckit sprit och sedan kört bil.

strejk -en -er När de anställda* på en arbetsplats vill ha något ändrat* men inte får "ja", går de ibland i strejk = de arbetar inte längre.

strid -en -er

stulit se stjäla* !

styr/a styr -de -t A styr båten.

Ae

styrelse -n -r I varje förening* finns det en styrelse. Medlemmarna i föreningen väljer vilka de vill ha i föreningens styrelse. Styrelsen ska sköta arbetet i föreningen och hjälpa medlemmarna med deras problem3?

styv/far -fadern -fäder Evas mamma ska,gifta om sig‡. Eva ska få en "ny" pappa, en styv-far.

stål -et Den här kniven är bra. Det är bra stål i den. Sverige exporterar* mycket stål.

städ/a -ar -ade -at Han städar

stryk -et

sträng Hennes pappa är sträng = hon måste göra precis som han säger. Han

blir arg, om hon inte gör det. SCfrriN

ft *

studiebidrag -et - Den som går i t.ex. gymnasieskolan får studie-bidrag (pengar) med början kvartalet* efter det att han/ hon har fyllt 16 år. Man behöver inte betala tillbaka det.

studiemedel En person som studerar kan få studiemedel. Det är: 1) lån från en bank. Det måste man betala tillbaka till banken när studierna är färdiga!*2) studiebidrag*.

studiesocialt stöd = ekonomisk hjälp när man studerar.

studiestöd -et - = ekonomisk hjälp från svenska staten, när man ska^ studera. Se också "studiemedel" /

städer en stad, t.ex.Malmö. Två städer, t. ex.Borås och Västerås.

ställ/a -er -de -t -Han ställer koppar på bordet.

stäm/ma -mer -de -t

I. Det är rätt = det stämmer. v

II. Per lånar 1 000 kr av Bo. Bo vill ha tillbaka pengarna, men han får inte tillbaka dem. Då stämmer han Per = han ber domstolen* om hjälp.

Per får ett brev från domstolen att han ska komma dit. I domstolen träffas Per och Bo vid processen (= rättegången).

stämp/el -eln -lar Personalen på posten sätter en stämpel på frimärket.

stämpl/a (-ar -ade -at) in Det finns stämpel-klocka på Pers arbete. Han stämplar in när han kommer dit och stämplar ut när han går.

51stöd -et -

I. Cykeln har hjälp att stå^åeii har ett stöd.

II. De har problem. De måste få hjälp = de måste få stöd.

stödundervisning -en = extra hjälp och övning i något ämne t.ex. i svenska språket.

stör/a - -de -t - Störjnig jntejiu!^ Jag måste arbeta.

suppleant -en -er Per är sekreterare i föreningeif^Kan han inte gå på ett möte, då får hans suppleant gå på mötet i stället för honom.

svenskundervisning -en Han får svenskundervisning = han går på en kurs i svenska.

svett/as -as -ades -ats syn -en Han ser bra = han har bra syn.

syo = studie- och yrkes-orientering = hjälp att välja studier och yrke*, såg se -r såg sett

såg -en -ar —*

sång -en -er

De sjunger en sång.

sår -et - Hon har ett sår på handen~f-^

säga upp Se: uppsägning

säker

I. Är du säker på det? = Vet du det verkligen?

II. Det är säkrare för barn att sitta i baksätet på bilen. Då råkar de inte ut för olyckor så lätt.

säkerhet -en Han vill komma i säkerhet = han vill komma till ett ställe, där han inte behöver vara rädd*.

säkerhetspolis -en -er (SÄPO) = en avdelning inom polisen, som arbetar med frågor om Sveriges säkerhet. SÄPO ska kontrollera, t.ex. att ingen arbetar för

något annat land så att det skadar*

Sverige.

sälj/a -er sålde sålt Eva är expedit i en skoaffär. Hon säljer skor.

sänk/a -er -te -t sänka skatten = göra så att skatten blir mindre.

särskild = speciell, annorlunda. Ex: en särskild blankett för deklarationen = en blankett som passar* bara när man deklarerar.

sätt -et -en Pä vilket sätt ska jag fylla i blanketten? - Hur ska jag fylla i blanketten?

sätt/a -ersatte satt Sätt barnet i baksätet! f

sätt/a (-er satte satt) på Han sätter på radion. Han vill lyssna på ett program.

sönder Byxorna har gått sönder.

52T

TCO (Tjänstemännens centralorganisation) Många tjänstemän är medlemmar i förbuncrsom är med i TCO.

ta det lugnt = ha inte så bråttom*, ta (-r tog tagit) hand om = sköta.

ta (-r tog tagit) temperaturen

Hon tar temperaturen (tempen). Hon har 38,2° i feber.

tank/a -ar -ade -at Man tankar när i man köper bensin*.

tak -et -

tal -et - Han håller tal.

tand -en tänder *

teckenspråk -et - Personer, som är döva* kan lara sig att "tala" med händerna i stället.

teknik -ep -er Hon tycker om teknik. Hon vet precis hur t.ex. motorn i en bil arbetar.

teoretisk Man läser om hur man ska göra på en teoretisk kurs. Man gör det på en praktisk kurs.

terrorist -en -er - en person som t.ex. skadaf* eller vill skada andra personer av politiska orsaker.

test -et - = ett prov. Det kan vara frågor som en person får svara på. Testet kan t.ex. visa om personen behöver lära sig mer av något eller vilket arbete som passar honom eller henne.

t.ex. = till exempel.

textil -en -er En matta ar ofta en textil. Skjortor och andra kläder är också oftast av textil-material.

textilier t.ex kläder, mattor, gardinor.

tidskrift -en -er En tidning som kommer ut t.ex. vaije vecka eller

53varje månad. En tidskrift kan vara speciellt för lärare, för metallarbetare, för fabriksarbetare, för sjuksköterskor.,

till och med = t.o.m. Här: Hon har semester t.o.m. 26 julir» hon börjar arbeta igen den 27 juli.

tillgodokvitto -t -n Ibland får man ett

tillgodokvitto i en affär. Om man byter t.ex. en bok och tar en billigare bok i stället, får man ett kvitto på pengarna emellan. Då har man pengar "kvar"* i affären. De kan man använda, när man senare köper något annat i samma* affär eller företag*. Ett tillgodokvitto gäller* för 10 år framåt.

till/sätta -sätter -satte -satt Det måste vara mer salt i soppan. Han tillsätter salt.

tillverkare -n - = den som gör en vara,

tillåt/en -et -na Rökning är tillåten i en rök-kupé på tåget.

tillhör/a - -de -t

I. Han är med i föreningen = han tillhör föreningen.

II. Det är min penna = pennan tillhör mig.

tillräckligt Det är tillräckligt många deltagare = det är så många deltagare, som det måste vara.

tills Vänta till klockan 5, då kommer jag = vänta tills jag kommer.

tills vidare Hon ska ha det här arbetet tills vidare (= kanske en vecka, kanske många år).

tillsammans

i

T"

tillstånd -et - Man måste begära* tillstånd när man ska bygga ett hus. När kommunen* säger "ja" (= beviljar byggnads-tillstånd) får man bygga.

tillsynslärare -n - = en lärare i skolan (eller på varje stadium), som bl.a. beställer läromedel, visar hur man ska använda nya apparater (maskiner) och kontrollerar att klass-rummen är bra.

tips -et

tit/el -eln -lar Per Olsson är ingenjör. Ingenjör är hans titel. Bo säger "ingenjör Olsson" till honom. Men Per vill lägga bort titlarna. Han säger: "Vi säger väl du. Jag heter Per". — "Och jag heter Bo," säger Bo.

tjän/a -ar -ade -at tjäna pengar = ha inkomster.

tjänste/bostad -bostaden -bostäder = en bostad, som man får hyra av arbetsgivaren.

tjänste/man -mannen -män A är

tjänsteman. A arbetar t.ex. på kontor.

toalett -en -ei

tolk -en -ar = en person, som kan tala t ex både svenska och finska. Om man inte kan tala ett språk, kan man ibland få hjälp av en tolk.

tolkförmedling -en -ar På en tolkförmedling har man kontakt med tolkar*, som kan hjälpa när någon inte kan språket.

tom Flaskan är tom = det finns ingenting i den.

54ton -net - Ett ton = 1 000 küo.

tork/a -ar -ade -at Han har tvättat kläder. Nu hänger de ute för att j^Å torka. tVrünA

torr En torr sommar = en sommar, när det inte regnar.

trafikant -en -er k ^^

trafikreg/el -eln -ler = lag* för trafiken.

trafiksäker Bilen är trafiksäker = den har inte några fel som kan göra, att det blir en trafik-olycka.

traktamente -t -n = ersättning från arbetsgivaren för kostnader för bostad och mat t.ex. när man måste göra en resa i arbetet.

tr. = trapp/a -an -or

trappuppgång -en -ar

trasig = sönder*.

tro -r -dde -tt Jag tror det blir regn i morgon = det blir nog regn i morgon.

tryckfrihetsförordningen (från 1949) = en av Sveriges viktigaste lagar*. Där står det att alla människor får skriva vad de tycker (t.ex. i böcker och tidningar). Men den som har ansvaret* kan straffas*om det står något olagligt* där.

trygghet -en Man känner trygghet, t.ex. när man inte är rädd* för något.

tråkigt Det är tråkigt att vara sjuk. Man är inte glad, när man är sjuk.

träd -et -

trött Man blir trött när man t.ex. arbetar mycket.

tröj/a -an -or

tullfritt Man behöver inte betala något i tullen för det här = det är tullfritt.

tur -en

I. Vi hade tur med vädret. Solen sken, när vi badade.

II. - Det är din tur att laga mat i dag. — Nej, jag gjorde det i går. Det är din

tur i dag!

tving/a -ar -ade -at A tvingar B att göra något. Han säger till B: Du måste göra det!

tvist -en -er Om en arbetstagare säger: "Jag har rätt till den här ledigheten," och arbetsgivaren säger: "Nej, du har inte rätt till den," då är det en tvist.

tvung/en -et -na Hon är tvungen = hon måste.

tvärtom Han är inte ledsen. Tvärtom han är glad.

tydligt Skriv namnet tydligt! Då kan jag läsa det.

tyst Han är tyst, han säger ingenting.

tystnad -en Ingen i rummet säger något. Det finns inget att höra. Det är tystnad.

tystnadsplikt -en De har tystnads-plikt = de får inte prata med andra människor om dina problem.

tyvärr = så synd.tål/a - -de -t Jag tål inte det här = jag mår inte alls bra av det här. (Eller: jag vill inte ha det så här!)

tän/da -der -de -t Han tänder en cigarett. ~

tänk/a -er -te -t I. Erik tycker om Eva. Han tänker ofta på henne.

II. Bo tänker gå på bio på lördag = han ska gå på bio på lördag.

III. Tänk på att stänga dörren! = glöm inte att stänga dörren!

tävl/a -ar -ade -at De tävlar. De vill veta vem av dem som är bäst.

tävling -en -ar I en tävling ser man vem som är bäst.

JK

tät/a -ar -ade -at Båten är inte tät. Det koipmer in vatten. Vi måste täta båten.

56u

u-hjälp = hjälp till u-länderna (utvecklingsländer = stater med t.ex. bara lite industri).

u-länder (utvecklingsländer= länder med bara lite industri. Där behöver man fler*' fabriker.

um/gås -gås -gicks -gåtts Sven umgås med Vera och Gunnar. Han träffar dem ofta.

undantag -et - Sveriges vintrar är kalla. Men den här vintern är varm. Den är ett undantag (= den är inte som alla andra).

underhållning -en = t.ex. teater, musik, dans.

underhållsbidrag -et - Om en pappa eller mamma inte bor tillsammans med barnet, ska han/hon betala underhåll (underhålls-bidrag - pengar) för barnet. En person kanske också måste betala underhåll till sin tidigare fru eller man.

underliv -et - ►

understöd -et - Anton skickar pengar till sin mamma i Jugoslavien vaije månad = han betalar ett periodiskt understöd till henne.

undersökning -en -ar Tandläkaren ska titta om hennes tänder är bra = tandläkaren ska göra en undersökning.

undervisning -en När man får undervisning i svenska, får man lära sig svenska.

ungdom -ar = unga människor.

ungefär = inte precis, upp Hissen går upp. uppe Nu är hissen uppe.

uppehållstillstånd -et - Alla invandrare, som inte kommer från ett nordiskt* land, måste ha ett uppehållstillstånd för att få bo här i mer än tre månader. (Arbetstillstånd måste de ha, innan de kommer till Sverige).

uppge uppger uppgav uppgett

= tala om.

upphör/a - -de -t Bidraget uvvhör = bidraget slutar komma.

upplys/a -er -te -t AMS* upplyser om utbildning AMS säger vilka kurser det finns.

uppsagd Arbetsgivarentsäger uppf Per = Per är uppsagd.

uppsägning -en -ar Arbetsgivaren säger till Bo, att han måste sluta på arbetet. Det är en uppsägning.

uppsägningstid -en -er På arbetet: Bo har 1- månads uppsägningstid. Om han vill sluta sitt arbete, måste han meddela arbetsgivaren 1 månad innan han slutar. Om arbetsgivaren vill att han ska sluta, ska Bo få meddelande om det 1 månad innan.

På banken: När man vill ta ut pengar, t.ex. den 1 november, måste man tala om det för banken senast den 1 maj = uppsägningstiden är 6 månader.

uppvakt/a -ar -ade -at I. Gratulera. II. Man kan uppvakta en myndighet*, när det är något viktigt man vill tala om. Man har ofta med sig en skrivelse* där det står vad man vill.

ur Hon tar en krona ur spargrisen.

utan Han är utan jobtT= han har inget jobb.

utanför Han står utanför hennes fönster.

utbild/a (-ar -ade -at) sig Se: utbildning*

utbildning -en - Erik går på en kurs för att bli svarvare = han får utbildning till svarvare.

57u

utflykt -en -er De gör en utflykt = de åker eller går ut t.ex. i skogen*

utgift -en -er en familjs utgifter = det som familjen måste betala för mat, bostad, resor etc.

uthållig Han är uthållig = Han slutar inte mitt i ett arbete, därför att det kanske är svårt. Han gör arbetet färdigt ändå.

utlandet Han ska åka till utlandet på semester. Han ska inte stanna i Sverige.

utlämn/a -ar -ade -at Jan är utlänning i Sverige. Polisen i hans hemland vill att Sverige skall utlämna honom = skicka honom tillbaka till hans hemland.

utländsk = från något annat land.

utmätning -en -ar Om man inte kan betala en räkning, får man brev (påminnelse) flera gånger. Till slut får man ett brev om utmätning. Det betyder, att en utmätningsman kan komma hem och hämta t.ex. TV:n, också när man inte är hemma.

utom Alla andra har pengar. Bara jag har inga pengar. = Alla har pengar utom jag.

utomlands När man åker till ett annat land,åker man utomlands.

utom-nordisk = inte från Nordent

utrikesminist/er -ern -rar = chef för utrikes-departementet, medlem av regeringen*. Utrikesdepartementet sköter bl.a.* frågor om hur Sverige ska arbeta med andra länder*, information om Sverige, Sveriges representation i andra länder (t.ex. ambassader, konsulat).

ut/se -ser -såg -sett Arbets-tagarna på fabriken utser ett skydds-ombud* = de säger vem som ska bli skyddsombud.

utslagen Man kan vara utslagen ur arbets-livet,t.ex. däjför att man är eller har varit sjuk och inte klarar arbetet. Då måste man få hjälp till ett lättare arbete.

utställning -en -ar På en utställning kan man gå och titta på fotografier, tavlor eller annat.

utvis/a -ar -ade -at När man utvisar en invandrare betyder det att han/hon måste lämna landet och inte får bo kvar här.

58VDN-lapp = varudeklaration. På den kan man läsa hur bra (eller dålig) en vara är.

VM = världs-mästerskap Den som blir bäst i VM, är kanske bäst i hela världen?*

vaccination -en -er

Doktorn vaccinerar honom mot en sjuk-Idom. Vaccinationen gör att han inte får sjukdomen. Man vaccinerar t.ex. mot polio, en sjukdom som kan göra människor förlamade (så att de t.ex. inte kan gå), mot stelkramp, en

sjukdom som man kan få efter t.ex. hund-bett, mot kik-hosta, en barn-sjukdom med mycket hosta, mot difteri, en svår halssjukdom, mot smittkoppor, en mycket svår sjukdom med hög feber och utslag (koppor).

vaccinering -en -ar Se: vaccination

val -et -1 Sverige är det val vart tredje år. På samma dag röstar man på (väljer) representanter (ledamöter) till riksdag*, landsting* och kommun*.

valbar Man kan välja A till representant i riksdagei^eller kommunfullmäktige (kommunen *riksdag‡ = A är valbar.

(Man måste ha rösträtt* för att vara valbar.) +

valp -en -ar = ett "hund-barn".

vanlig = precis som nästan alla andra/ allt annat.

vanligt Det är vanligt att man har semester i juli=manhar ofta semester i juli.

vann se: vinna.

vapentjänst -en Han är soldat och har vapen. Han gör vapen-tjänst.

vapenvil/a -an När man slutar med ett krig*kan man boija med vapenvila. Sedan kanske man sluter avtal* om fred*

varandra Mamma förstår vad Lena säger. Lena förstår vad mamma säger. De förstår varandra.

varannan Varannan dag = t.ex. måndag, onsdag, fredag eller tisdag, torsdag, lördag.

vardag -en -ar Måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag är vardagar.

vardagsrum -met - = ett stort rum där hela familjen ofta är tillsammans*

varken .. . eller Hon har varken hund i eller katt = hon har ingen hund och ingen | katt.

varning -en -ar Varning för halka

vars/el - let Raimo får varsel om uppsägning* = han får veta att han kanske måste sluta arbetet t.ex. om några månader.

varsl/a -ar -ade -at = tala om hur det

kanske ska bli. En fabrik kan varsla om uppsägning*. Det betyder att arbetarna får veta, att de måste sluta på fabriken fler^månader före'uppsägningen.

varuhus -et - På ett varuhus kan man köpa många olika saker: en cykel, en klänning, skor och kanske också mat.

varv -et -

I. Den här motorn gör många varv på

en minut.

II. På ett varv bygger man båtar.

ventilation -en -er Det finns ventilation i skåpet. Det har en ventil, där luften* kan passera.

verkstadsarbetare -n - = arbetare på en fabrik, där man använder maskiner 'för att arbeta i t.ex. metall. Svarvare och fräsare är exempel på verkstadsarbetare.

verkstadsföreningen Sveriges Verkstadsförening, en organisatioiTinom SAF (Svenska Arbetsgivareföreningen).

59verkstadsklubb -en -ar

vidareutbildning -en Han får vidareutbildning på företaget = han får fortsätta att studera på företaget.

vil/a -ar -ade -at När man är tröti* efter arbetet vill man vila. Man kan t.ex. ligga och vila eller sitta och vila.

villkor -et - Jag hjälper dig på villkor att du hjälper mig = du måste hjälpa mig, om jag ska hjälpa dig.

vinn/a -er vann vunnit

I. Lena vinner tävlingen. Hon kommer

som nummer ett. II. Pekka vinner en bil på ett lotteri*.

vinst -en -er Per köper en bil för 4 500 kr. Han säljer den genast för 5 100 kr. Då gör han en vinst på 600 kr.

viseringsfria länder Är man t.ex. dansk eller italiensk medborgare behöver man inte ha visunfför att få resa till Sverige. Danmark, Italien o.s.v. är viseringsfria länder. (Jugoslavien är ett viseringsp//fcft£f land = jugoslaviska medborgare måste ha visum för att få resa till Sverige.)

visum, visa Ett papper (dokument) som visar att man har tillstånd* att resa in i ett land.

vitamin -en -er Vill man vara frisk måste man äta mat med vitaminer i. Det finns t.ex. A, B, C och D-vitaminer. I apelsiner finns det mycket C-vitaminer.

vpk Vänsterpartiet kommunisterna

vräkning -en -ar Kronofogde- myndigheten* kan besluta* om vräkning när man sedan lång tid inte har kunnat betala hyran. Vid vräkning måste man flytta ut ur bostaden.

Vux = Kommunal vux=utbildning (skolajTör vuxna personer över 16 år. Det är ofta årskurs 7, 8 och 9 i grundskolan (grundskole-kurs) man arbetar med i kommunal vux.

vuxen Han är vuxen. Hon är också vuxen. De är vuxna = de är inte barn.

vuxenutbildning -en = utbildning* (studier) för vuxna över 16 år.

våld -et Olle vill ha Annas bil. Anna vill inte ge honom bilen. Då slår Olle Anna och tar bilen. Han tar ifrån henne bilen med våld.

vårdnad -en Han har vårdnaden om sitt barn = han bor med barnet och det är han som sköter barnet efter skilsmässan*.

vårtermin -en -er Vårterminen är ungefär från mitten av januari till ^ mitten av juni. Då arbetar eleverna i skolan.

våt Det regnar. Du blir våt, om du går ut.

vädr/a -ar -ade -at Vädra! = Öppna fönstret och låt frisk luft* komma in!

väg/a -er -de -t Hon väger 50 kilo.

vän -nen -ner Bengt är Bos vän. Bo och Bengt tycker om att vara tillsammans*. När Bo har det svårt, gör Bengt allt för att hjälpa honom.

vän/da (-der -de -t) sig till = gå till. . . för att få hjälp

värd -en -ar se: hyresvärd

värd Hon har en bil. Hon kan få 8 000 kronor för den = den är värd 8 000 kronor.

värde -t -n Han har ett piano. Han kan få 4 000 kr för det. Pianots värde är 4 000 kr.

värk -en Hon har värk i foten. Det gör ont hela tiden.

värld -en -ar

60v

värder/a -ar -ade -at Han värderar Annas bil = han säger hur mycket den är värd*.

världsmästare -n - Han är världsmästare = han är bäst i världens-

världsrekord -et — Han har världsrekord i tyngdlyftning = han kan lyfta tyngre än någon annan människa,

värnplikt -en Alla pojKar i Sverige måste göra värnplikt när de är cirka 18 i - 1 * — • — -mår

just nu.

61Y

ylle -t Den här strumpan är av ylle.

yrke -t -n Svarvare, lärare, bilmekaniker är exempel på yrken.

yrkes^egist/er -ret Telefonkatalogen har alltid ett yrkes-register. Den som t.ex. vill köpa en bil, kan titta på "Bilar" i yrkesregistret. Där står alla affärer som säljer bilar.

yrkesutbildning -en Hon får yrkesutbildning = hon får lära sig ett yrke (ett arbete) t.ex. i en skola eller på en kurs.

yrkesinspektion -en Yrkesinspektionen kontrollerar att fabriken och andra företag följer* lagen* om arbetar-skydd*.

yrkesorientering -en Vid yrkesorientering får man information om olika* yrken*.

yrkesskad/a -an -or = olycksfall i arbetet eller på väg till eller från arbetet, sjukdomar som arbetet är orsak till.

yrkesvalslärare -n - Yrkesvalsläraren arbetar på en skola. Han berättar för eleverna* om olika^Vrken* och hur man bäst,utbildar sigfttill ett yrke.

yrkesvägledare -n - = en person som det är bra att tala med, när man ska välja eller byta yrk^ Genom arbetsförmedlingen kan man få kontakt med en yrkesvägledare.

yrsel -n

Han har yrsel ofta = han blir ofta yr.

ytterligare Han fick 20 kronor + 25 kronor (= ytterligare 25 kronor).

62åklagare -n - Vid varje domstol* i landet finns åklagare. En åklagare åtalar ("anmäler") personer som har begått något brott*.

åldring -en -ar = en gammal människa.

ångr/a -ar -ade -at Jag ångrar att jag köpte mattan. Den är inte alls bra. Varför köpte jag den?

årsmöte -t -n En förening* har möte en gång om året för medlemmarna. Det är ett årsmöte.

åtal/ad -at -ade A drack sprit och körde bil. Nu är han åtalad för rattfylleri

återbäring -en När man köper t.ex. mat eller bensin, får man ett kvitto*. Ibland får man senare tillbaka lite av pengarna (= återbäring) om man lämnar in kvittona till affären.

återresetillstånd -et = ett tillstånd* som visar att man får komma tillbaka till ett land.

Han måste till domstolen

A

ägg -et -

äg/a -er -de -t Hon äger huset = det är hennes hus.

ägar/e -en -e Hon äger* en klocka = hon är ägare till klockan.

äktenskap -et - När man är gift* levef* man i ett äktenskap.

äktenskapsförord -et - Ett ekonomiskt avtal* mellan personer, som är gifta* I avtalet kan stå vem som har vad (t.ex. möbler) i hemmet. Vid skilsmässa* får då parterna (mannen och hustrun) ha kvalet, som enligt avtalet är deras.

ämne -t -n

I. Matematik och svenska är två ämnen i skolan.

II. Hormoslyr är exempel på ett farligt ämne som dödar* växter (blommor, träd* m.m.).

än, ännu

— Har du läst den här tidningen?

— Nej det har jag inte gjort än (-nu), men jag ska göra det.

ändr/a -ar -ade -at Bo och Eva ska

träffas på lördag men Eva kan inte komma då. Hon ringer till Bo och de ändrar tiden till nästa lördag.

ändring -en -ar Adress-ändring - ny adress.

änk/a -an -or M

Hennes man är död Nu är hon änka.

änkling -en -ar Hans fru är döc# Nu är han änkling.

äntligen Mario väntar på Karin i två timmar. När Karin kommer säger Mario "Äntligen kommer du! "

ärv/a -er -de -t Jans pappa är död*. Han hade 2 000 kronor på banken och en bil. Jan ärver pengarna och bilen efter pappan.

64ö -n -àr

ök/a -ar -ade -at Karin väger* två kilo mer den här månaden. Hon har ökat två kilo.

ökning -en -ar Cirka 1 miljon människor bodde i Sverige på 1500-talet. Nu är vi cirka 8 miljoner. Det är en ökning med 7 miljoner.

överansträngd Hon har arbetat för mycket. Nu är hon överansträngd och måste vila^mycket.

överens vara överens = tycka samma* sak.

övergångsställe -t -n När man går

över en gata med många bilar ska man alltid gå på övergångsstället.

överklag/a -ar -ade -at Om man tycker att en myndighet* beslutar* fel, kan man överklaga. Då skriver man till en högre myndighet om det som man tycker är fel. Den högre myndigheten kan då göra en undersökning.

övernatt/a -ar -ade -at A åker inte hem. Han stannar kvar och sover hos B = han övernattar hos B.

översvämning -en -ar När det är

översvämning, kommer det mycket vatten, t.ex. regn, och fyller kanske hus och gator.

övertid -en Olle arbetar 40 timmar i veckan. Den här veckan arbetar han 45 timmar. Han har 5 timmars övertid.Svåra verb

e-a-e i-a -u

ä-a-a

Vi har ordnat dem alfabetiskt efter i går-formen (imperfekt-formen). T.ex. finnas, finns, fanns, funnits/ heta, heter, hette, hetat/få, får, fick, fått (a - e - i etc.)

ATT ... I DAG I GÅR HAR ... ÄR . . .

be(dja) ber bad bett bedd

ge (eller: giva) ger gav gett (givit) given

ATT ... I DAG I GÅR HAR ... ÄR . . .

binda binder band bundit bunden

brinna brinner brann brunnit brunnen

dricka dricker drack druckit drucken

finna finner fann funnit funnen

finnas finns fanns funnits ~—

försvinna försvinner försvunnit försvann försvunnen

hinna hinner hann hunnit hunnen

rinna rinner rann runnit runnen

sitta sitter satt suttit (-sutten)

slippa slipper slapp sluppit (-sluppen)

springa . springer sprang sprungit sprungen

vinna vinner vann vunnit vunnen

ATT ... I DAG I GÅR HAR ... ÄR . . .

glädja gläder gladde glatt —

lägga lägger lade lagt lagd

säga säger sa(de) sagt sagd

sätta sätter satte satt satt

välja väljer valde valt väldATT... IDAG IGÅR HAR... ÄR...

bära bär bar burit buren

skära skär skar skurit skuren

stjäla stjäl stal stulit stulen

ATT... IDAG IGÅR HAR... ÄR...

heta heter hette hetat —

leva lever levde levt, levat (-levd)

ATT ... I DAG I GÅR HAR ... ÄR . . .

bita biter bet bitit biten

gripa griper grep gripit gripen

lida lider led lidit (-lidén)"

rida rider red ridit riden

riva river rev rivit riven

skina skiner sken skinit —

skrika skriker skrek skrikit (-skriken)

skriva skriver skrev skrivit skriven

stiga stiger steg stigit stigen

ATT... IDAG IGÅR HAR... ÄR...

få får fick fått

gå går gick gått (-gången)

veta vet visste vetat —

ATT... IDAG IGÅR HAR... ÄR...

dra(ga) drar drog dragit dragen

fara far for farit faren

ta(ga) tar tog tagit tagen

ä-a-u

e-e-e

i-e-i

o] fo

a-1-fa ej (e

a-o-aOs 00

e le

o

8 -o- a

ö U o o o

v

i] fe

o o

e\-a-a aj [a

o o

a-a-a

a-ö -fa la

ATT ... I DAG I GÅR HAR ... ÄR . . .

le ler log lett —

slå slår slog slagit slagen

slåss slåss slogs slagits —

stå står stod stått —

förstå förstår förstod förstått förstådd

svär(j)a svär svor svurit svuren

dö dör dog dött —

göra gör gjorde gjort gjord

komma kommer kom kommit kommen

sova sover sov sovit —

ATT... IDAG IGÅR HAR... ÄR...

ligga ligger låg legat —

se. ser såg sett sedd

sälja säljer sålde sålt såld

äta äter åt ätit (-äten^

ATT... IDAG IGÅR HAR... ÄR...

låta låter lät låtit (-låten)

ATT ... I DAG I GÅR HAR ... ÄR . . .

falla faller föll fallit fallen

hålla håller höll hållit hållenu-o-u

y-ö-u

y-o-y

Hjälp-verb

ATT... IDAG IGÅR HAR... ÄR...

bjuda bjuder bjöd bjudit bjuden

duga duger dög, dugde dugt —

ljuga ljuger ljög ljugit (-ljugen)

njuta njuter njöt njutit njuten

sjunga sjunger sjöng sjungit sjungen

skjuta skjuter sköt skjutit skjuten

supa super söp supit (-supen)

ATT... IDAG IGÅR HAR... ÄR...

bryta bryter bröt brutit bruten

flyga flyger flög flugit flugen

flyta flyter flöt flutit fluten

frysa fryser frös frusit frusen

knyta knyter knöt knutit knuten

krypa kryper kröp krupit (-krupen)

snyta snyter snöt snutit snuten

stryka stryker strök strukit struken

ATT... IDAG IGÅR HAR... ÄR...

lyda lyder löd, lydde lytt (-lydd)

nysa nyser nös, nyste nyst —

ATT... IDAG IGÅR HAR... ÄR...

blifva) blir blev blivit bliven

böra bör borde bort —

ha(va) har hade haft (-havd)

kunna kan kunde kunnat —

låta låter lät låtit (-låten)

— måste måste måst —

skola ska(ll) skulle (skolat) —

vara är var varit —

vilja vill ville velat —INVANDRARTIDNINGEN

Box 1406

11184 STOCKHOLM Telefon 08/2305 70

Civiltryck AB Stockholm 1975